

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: un an . . . 20 cor. pe 1/2 an . . . 10 . . . pe 1/4 an . . . 5 . . . pe 1 lună . . . 2 . . . Nr-ii de Duminecă pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Meritoriile nefericite nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Geartă între patrioți...

(*) De trei zile foile maghiare scriu cu o durere, care de mult nu ni-s'a dat să citim. Archiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul Tronului, se duse deci și fu primit la Peterburg cu o rară strălucire; în jurul lui n'a fost însă nici un Ungur. Ear aceasta din negrija întâiului ministru Széll.

De când e la putere, Széll n'a fost atacat mai din multe părți. Până și „Pesti Hirlap“ dă într'insul. Zice — și dintre oamenii stăpânirii o mare parte gândesc așa — că Széll trebuia să se îngrijească de cu vreme pe cine dintre Unguri să ducă cu sine moștenitorul tronului! Nu se puté întâmpla atunci ca archiducele să aleagă un magnat care nu e dintre spriginitorii stăpânirii.

Așa însă ce s'a întâmplat? Széll a împedecat ca cel ales de archiducele să și meargă. Ear urmarea a fost că Széll n'are ce să zică, ci sta și privește la ploaia de gloanțe ce cade asupra patronului.

Unele ziare spun că toată afacerea este o uneltire a ministrului afacerilor din afară, contele Goluchowsky, care a vrut să-l facă pe Széll de ris, doar îl va trânti astfel dela putere. Goluchowsky a știut anume Zichy. N'a înșelă, ci a vrut să-l scape spre primejdie, după cum n'a spus nimic nici contelui Széchényi, ministru maghiar pe lângă Majestatea Sa.

Așa, că de unde înainte cu patru-cinci zile nimeni nu știa de tot conflictul, acum nici nu se vorbește și scrie în toată țeara decât de pătania lui Széll, care a ajuns să nu-l apere decât „Magyar Szó“, foaia lui Bááffy... S'aceasta însă numai din ura ce o simte pentru poporul Zichy János, pe care-l numește „cap al partidului slovacesc“...

magnat, d'arement e cunoscut de Ruși. Nimeni nu se poate îndoi că tinărul conte Zichy János era să-i reprezinte bine pe Unguri, el ar fi atras asupra sa luarea aminte a tuturora și ar fi făcut cea mai bună impresie. Széll însă, ca să nu lase pe unul care nu-i din partid, la ce i-a cumpețit pe Unguri? Să nu aibă reprezentant în suita strălucită a moștenitorului...

A invins cu voința sa, dar Ungurimea a pierdut un mare prilej de a se arăta ca popor d'opotriva cu toți austriacii.

Și așa, toți din toate părțile au tăbărit pe Széll, ear foala sa „Magyar Nemzet“ n'are ce să zică, ci sta și privește la ploaia de gloanțe ce cade asupra patronului.

Unele ziare spun că toată afacerea este o uneltire a ministrului afacerilor din afară, contele Goluchowsky, care a vrut să-l facă pe Széll de ris, doar îl va trânti astfel dela putere. Goluchowsky a știut anume Zichy. N'a înșelă, ci a vrut să-l scape spre primejdie, după cum n'a spus nimic nici contelui Széchényi, ministru maghiar pe lângă Majestatea Sa.

Așa, că de unde înainte cu patru-cinci zile nimeni nu știa de tot conflictul, acum nici nu se vorbește și scrie în toată țeara decât de pătania lui Széll, care a ajuns să nu-l apere decât „Magyar Szó“, foaia lui Bááffy... S'aceasta însă numai din ura ce o simte pentru poporul Zichy János, pe care-l numește „cap al partidului slovacesc“...

Afacerea nu este de altfel sfârșită, ci se zice că kossuthiștii vor aduce-o și în Dietă, așa că zilele acestea Széll va avea încă de furcă. Cine va câștiga, nu se știe. Fapt e

că „Budapesti Hirlap“, care cel dintâiu a adus chestia în public, a reușit să facă un târaboiu în cât guvernul desigur nu-i va mulțumi.

Nu este apoi chestie secundară: cum s'ajuns afacerea în public? cine a referat lui „Budapesti Hirlap“? Poporarii spun că din partea lor nu s'a comis indiscreție. Rămâne deci ca în Dietă să se descurce și acest lucru.

Cu un cuvânt, călătoria în Rusia a moștenitorului de tron Francisc Ferdinand a produs între Unguri o încercătură, ca nimeni nu poate prevedea unde au s'ajungă lucrurile.

Parastas pentru Emanuil Gojdu la Beiuș. Duminecă în 27 Ianuarie (9 Febr.) s'a oficiat în biserica gr. or. din Beiuș parastasul obișnuit întru odihna sufletului marelui mecenat al bisericii și națiunii române, Emanuil Gojdu, dela a cărui moarte au trecut 32 de ani. La parastas a asistat întreaga tinerime școlară gr. or. în număr de peste 200, precum și un număr însemnat de paracorul studenților gr. or. le-a executat chet N. Diamandi a rostit o frumoasă predică despre viața și caracterul lui Gojdu, scoțând la iveală din testamentul lui meritele neperitoare pentru biserică gr. or. și pentru neamul românesc ale acestui mare fiu al Bihorului. Cuvântul cald al d-lui Diamandi a impresionat adânc inimile ascultătorilor, cari au rămas pe deplin satisfăcuți cu felul, cum de astă dată s'a serbat la Beiuș aniversarea morții celui mai distins binefăcător al tinărimii noastre studiate.

ȘEDINȚA FESTIVĂ a comitetului parochial din Arad.

Bineventarea noului protopop. — Casa națională. — Biblioteca populară.

Pacea, baza tuturor lucrurilor bune, izvorul fericirii, țaria bisericii și unirea puterilor: a răsărit noaună. Eată! bucurie mare vestesc voaună, celor ce de mult, de mult așteptați, de mult cercați a găsi mijlocul, ce are să ne grupeze pe toți la un loc; focalarul pe lângă care avem să ne grupăm în comună acțiune: spre a ne puté demn afirma înaintea lumii; spre a ne crea scut intereselor comune, bisericăști, culturale, și naționale; și spre a ne asigura existența în viitor. Bucurați-vă voi capete încărunate, cari de mult vă luptați pentru acest ideal, bucurați-vă cei în virsta bărbăției, căci hărnicile voastre respinse până aci de zidul cel puternic al neluțelegerilor, au aflat loc de întâlnire; bucurați-vă voi tineri, speranța viitorului, cari în desvoltarea voastră scutiți de ispite spre lauda și mărirea lui Dumnezeu basă solidă puteți crea glorioasele voastre națiuni.

Da! Idea, în festiva ședință a comitetului parochial din Arad, ținută Duminecă în 9 Februarie a. c., trup s'a făcut.

Prințind ședința comitetului, președintele protopopului, d-l protopop Nicolae Iul parochial. În frumoasa întimpărie președinte Dr Nicolau Oncu face istoricul comunei bisericăști Arad, în care ilustrează cu fapte alipirea poporului român din Arad, cătră sfântă biserică noastră națională și așezămintele ei, arătând trăinicia lui și succesele prestate față cu conaționali sărbători și decăzuți dela poziția și rolul important ce-l aveau, cu toate că erau mai favorizați de soarte și protegiați de autorități. Arată și ilustrează cu fapte, bunele și desinteresatele intențiuni, de cari sunt conduse corporațiunile parochiale; cu toate că din cauza sărăciei poporului și în lipsa

CRONICA MEA.

București, 29 Ianuarie v. 1902.

În București există o stradă cu numele Stibey-Vodă. Aici, la numărul 72, într-o curte cu trifurci de liliac și de vișă sălbatecă, o căsăcioara unor nemți bătrâni, bătrâni — un moș și o babă, cari duc o viață ca Philemon și Baucis din legendele clasice. La acești bătrâni, într-o cameră îngustă și întunecoasă, căci liliacul stă să-l ia toată lumina, locuiește fiul lui D-Voastră cronicar. Aceasta n'ar avea nici o importanță. Dar, vedeți, înainte cu 18 ani a locuit tot acolo, în aceeași cameră îngustă și întunecoasă și la aceiași nemți bătrâni, bătrâni, un mare geniu al neamului nostru, bărbatul căruia, dacă ar trăi eu și alții dintre D-Voastră n'am fi vrednici nici să-i deslegăm curelele încășimintelor, — Mihail Eminescu.

Și ea'ă pentru ce vă spun aceasta. Când, acum sunt trei ani trecuți, venind dela Arad, am intrat în scundul meu școală de aici și am dat în vorbă cu Nemții mei asupra lui Eminescu, aceștia mi-au povestit multe lucruri, și bune și triste, despre celebrul lor chibrit. Și mi-au spus, între altele, că după moartea lui, întâmplată la 1889, au venit la dânsul doi domni, cari erau prietenii lui Eminescu și pachetând toată cărtăria rămasă pe urma lui, au umplut două cutere cu cărți și cu manuscrise și au plecat. Noi nu cunoșteam pe atunci nici valoarea lui Eminescu, nici importanța cuprin-

sului acelor două cutere — imi spuseră bătrânii — așa că nu aveam de ce să ne împotrivim prietenilor lui Eminescu“...

De atunci mă întrebam adese: ce s'o fi ales din aceste manuscrise? La cine se vor fi adănc cele două cutere?

În scurt timp, oferindu-mi-se prilej am făcut această întrebare în public. La 1899, împlinindu-se zece ani dela moartea poetului, mai mulți prieteni, în frunte cu St. O. Iosif, am publicat un număr comemorativ „Mihail Eminescu“; într'un articol am avut așezată firmația gazdei lui Eminescu și am făcut apel la cei ce au vre-o știre despre existența manuscriselor lui, ca să lămurască chestiunea.

În presă de altfel a mai fost vorba de manuscrisele aceste. Ear acum de curând „Semănătorul“ a adus afacerea din nou în discuție. Și a fost o plăcută surprindere pentru toată lumea de aici, când zilele acestea, zăreala au anunțat că dl. Maiorescu a depus manuscrisele lui Eminescu la Academia-Română pentru a le păstra în arhiva sa.

Am văzut aceste manuscrise. Sunt vre-o 25 de caete mari și mici și un mă-nunchiu de file nelegate. În cea mai mare parte ele cuprind material inedit și prin urmare un tezaur întreg, care va da mult de lucru bărbatilor noștri de literă, ear publicului li va procura nouă plăceri estetice. E de prevăzut, că cu începerea publicării acestui material, o nouă eră eminesciană își ia începutul, de astă-dată poate cu și mai adânci urme.

După o fugitivă fruzărire prin caetele lui Eminescu, am găsit acolo mai multe fragmente dramatice, între cari „Bogdan Dragoș“, o drama în versuri, e aproape sfârșită. La o altă dramă „Vedova din Efes“ a scris numai scenarul și din o „Comedie“ un act întreg. Proză inedită are vre o trei povești: „Finul lui Dumnezeu“, „Borta vântului“ și „Frumoasa lume“. Reficite prin diferite caete se găsesc mai multe imnuri inedite, între cari am remarcat o invocatie la Andreiu Murășan, poezie cu fond duios național. Majoritatea acestui material o constituie firește versurile lui, o sumedenie de variante, cari împreună cu versurile necunoscute, vor da alte două volume din operele lui Eminescu.

Nu lipsesc din această colecție nici caetele de cursuri ale lui Eminescu, din timpul studiilor sale universitare la Viena. Aici găsim diferite notițe ca de pildă: „Ueber die Principien der Hegelischen Philosophie“, apoi rezultatele studiilor lui de filologie, istorie și chiar de fizică. Importante sunt și notițe ale lui despre cosmogonie în religia budhistă și indeosebi traducerea lui Kant și discuția în gjurul ideilor lui Machiavel. Cu Kant am văzut că s'a ocupat și într-o bucată literară în prosă: un fel de dialog între poet și un bătrân, dialog în care discută ideile filosofului din Königsberg.

În o parte a caetelor sale sunt șiruri întregi de rime, studii de ritm și de metrică, ear într'al'tă parte găsim transcrise, probabil din revistele literare, o sumedenie de versuri din popor. Aceste par a-l fi pre-

cupat mult, căci pe cele mai frumoase le-am găsit încadrate cu creionul sau cu cerneala roșie, ear o bucată e notată cu cuvântul nemțesc „vortrefflich“. Eată o bucată din popor, remarcata de Eminescu:

Săracă inimă arsă
Varsă lacrimile, varsă.
Săracă față frumoasă
De lacrimi e toată ștearsă.

Mult mă 'ntreabă inima
De ce m'am stricat așa.
De aș trăi cât aș trăi
Tot stricat și trist oiu fi,
Căci ce am pierdut n'oi găsi...

Printre toate aceste se află imprăștiat date biografice, scris de mâna lui; căte bisentintă filosofică, sau câte o exclamație în de pildă: „tot ce vine din Ardeal voindește cu literă sanscrită“ și alte multe. Mi prăcis se va putea vorbi despre toate aceste, după ce hărțile vor fi coordonate și trecute în definitiv în registrele Academiei. Probabil peste vre o două trei săptămâni se va putea ști mai mult. După cât sunt eu informat, cel ce se interesează mai de aproape de acest material este dl. Vlahuță, cel mai de frunte reprezentant al școlii eminesciene, care va consacra o parte a revistei „Semănătorul“ exclusiv acestui material inedit.

În ceea ce privește pe dl. Maiorescu care timp îndelungat a conservat cu atât

spriginului cuvenit din partea forurilor competente superioare să luptă cu multe neajunsuri și lipse, și numai cu multe greutate pot susține echilibrul financiar în treburile comunei noastre bisericesti. Roagă pe dl protopop să tindă mână de ajutor comunei bisericesti în dezvoltarea sa, și să fie bun interpret la forurile superioare întru spriginirea și promovarea intereselor bisericesti școlare și fundaționale din prima comună a dieceșei. În aceasta bună speranță, oferindu-i tot spriginul în noul său post, între entuziasmatele urări de: „trăiască!“ a-le prezinților, dorește noul protopop deplină sănătate și viață îndelungată, plină de succese.

Domnul protopop *Vasilie Beles*, plăcut surprins de simțimentele de alipire, promise solemn: că va năsi din răspuneri a conlucra la prosperarea comunității bisericesti, și ca reprezentant al superiorității dieceșane va mijloci spriginul cuvenit, față cu comuna Arad și corporațiunile ei bisericesti.

A urmat apoi chestiunea *caset naționale*, dându-se celte raportului încurs dela comitetul de inițiativă, pe care, considerând importanța sa, află de bine a-l reproduce aici în întregul său cuprins:

Onorat Comitet parochial! Cu ajutorul lui Dumnezeu și cu spriginul amicilor noștri și ai cauzei noastre ne-a succedat deja să asigurăm pe deplin construirea acestui edificiu, fără să punem nici măcar un fier de noană sarcină asupra comunei noastre bisericesti, carea se luptă cu tot felul de greutăți financiare, având noi din contră credința sigură că și venitele acestei case cu timpul vor contribui la consolidarea stărilor noastre financiare din parochie.

Acestea premise, Vă avizăm, că spre scopul zidirii până azi s'au subscris 1168 cote la 10 cor. suma totală Cor. 11680. Din aceste cote până la

ziua de azi au intrat în
cassa comitetului 6005.00
Cor. 17686.82
cărre adaugând pre-
tensiunile din cote re-
stante 2497.—

avem la dispozițiune spre
scopul zidirii Cor. 17686.83

Vă anunțăm tot odată, că am pregătit planul și preliminarul de spese prin arhitectul dl Emil Tabakovits, și pe această basă am și încheiat contractele de zidire pentru diverse lucrări cu măestrii din loc, Domnii: Probst Mihály, Sebasy Ferencz și Kohn József, cari toți, în vederea sco-

stăinție aceste hărți, opinia publică li va fi desigur recunoscătoare. Dă să a făcut po-
sibil, ca să nu dispară documentele din cari
receptătorii literari au să studieze sufletul
și urmăriască pas cu pas dezvoltarea ar-
tică și intelectuală a celui mai mare poet
al năștră. Dă să a făcut probabil, ca Eminescu
să ni se arete în adevăratul său ipostas, căci
din materialul ce ni s'a pus la dispoziție, un
lucru rezultă cu mai multă și mai lumi-
noasă evidență: *fondul național al poeziei
lui Eminescu este cu mult mai mare și mai
puternic decât ni s'a spus până astăzi de
toți criticii lui.*

Dar o altă chestie se ivește. Materia-
lul depus la Academie pare a cuprinde nu
doar activitatea lui Eminescu până la anul
1883, când s'a întâmplat întâia tulburare
la sufletul poetului. Despre aceste manu-
scrisuri știa că sunt la dl Maioreșcu. Ele i-an
fost date din partea d-lui Slavici, la care
lozise Eminescu până în acel an fatal.
Dela 1884 înse decând Eminescu s'a
întors dela Viena, până la 1889 când a urmat
catastrofa morții lui, el a mai muncit mult.
Unde sunt manuscrisurile lui din acest in-
terval? Să fie cumva acele, despre cari
i au povestit mie bătrânii, la cari el a stat
în gazdă? La cine se vor fi aflând deci cele
două cutere pline cu *sărăcia* lui Eminescu?
Chestiunea tot nu e rezolvată încă, manu-
scrisurile lui Eminescu tot nu sunt toate la
un loc. *Fidelio.*

pului cultural ce îl urmărim noi prin această zidire, — pe lângă garantarea celui mai solid lucru și din cel mai bun material, cu toți ne-au făcut însemnate concesiuni și reduceri de preț, și astfel ne-a succedat ca să asigurăm executarea întregii zidiri cu suma de circa 15.461 cor. 80 fil. în loc de suma preliminară cu 18576 cor. 14 fil. — cu toate că în ceea-ce privește materialul de construcție, în unele privințe am pus material și mai solid și mai scump decât era prevăzut în preliminar.

În general, toată tendința noastră este, ca zidirea să se facă întreagă din material solid, întru toate conformă planului și că întreagă executarea să fie mulțămitoare și să facă cinste comunei și poporului nostru.

Trebuie să accentuăm la acest loc cu multă bucurie și mulțămire și aceea, că această reducere a prețului o am putut face în parte și cu ajutorul zelozilor noștri țărani și parochieni, cari la apelul comitetului de inițiativă s'au angajat să transporteze gratuit tot nășipul și toată cărămida de lipsă la zidire.

Tot asemenea suntem datorii cu recunoștință și Dnui Tener Lajos directorul fabricii de cărămizi, care tot în vederea acestui scop cultural, ne-a pus la dispoziție 120.000 cărămizi de prima clasă, pe ales cu câte 25 coroane una mie și astfel ni-a dat fiecare mie cu una coroană sub prețul normal, făcându-ne încă și acel favor, ca să plătim prețul acestui material de abia la 1 Iulie a. c.

În special însă aducem mulțămire noastră cea mai ferbinte tuturor acolora, cari în mol atât de generos au grăbit și la apelul nostru parte au subscris cote, parte ne-au făcut dăruiri, și pe această cale ne-au făcut posibil să adunăm și asigurăm capitalul de lipsă la această zidire.

Acum fiind planul pregătit și Onoratul Comitet să lăse toate dispozițiile de lipsă pentru executarea planului și peste tot a întregii construcțiuni.

După aceasta mulțămind lui Dumnezeu care ne-a ajutat să ne vedem realizat acest plan de zidire spre binele comunei noastre bisericesti, și dorind noi ca această casă nici odată să nu se instrăineze dela destinațiunea sa, pentru carea este închinată de noi, rugând pe Dumnezeu să o facă isvor de înălțare a credinței și a sentimentelor bune ale poporului nostru, — cu aceasta depunem toată afacerea în mâinile și la dispozițiunea Onoratului comitet, și ne semnăm, în numele comitetului de inițiativă, cu toată stima. Arad la 8 Februarie 1902. Dr. Nicolau Oncu președinte, Ioan Moldovan notar.

În legătură cu acest raport sunt prezentate și contractele legate cu mai sus numiții întreprinzători.

Frumosul raport al comitetului de inițiativă s'a ascultat cu mult interes și s'a luat la cunoștință cu mare însuflețire. După ce se constată, că toți membrii din comitetul de inițiativă Dr. Nicolau Oncu, Roman Ciorgariu, Sava Raicu, Traian Vațan, Iosif Moldovan, Constantin Den și Mihai Măcinic sunt și membri ai comitetului și epitropiei noastre parochiale, sunt rugați că de aci înainte ca comisiune exmisă din sinul comitetului, să continue activitatea, întru executarea planului și a tuturor lucrurilor de zidire și ajustare internă până la finalizarea definitivă a acestei importante afaceri. Ear când zidirea va fi gata spre dare în folosință, să o predea acestui comitet pe lângă raport detaiat și socoată prevăzută cu toate documentele necesare.

După cum sa văzut din raport, din banii colectați sunt acoperite spesele zidirii proiectate, nu însă și aranjamentul intern d. e. pictarea salei, carea trebuie să împodobească și să facă cât mai atrăgător acest templu cultural, asemenea cup-

toarele, parchetarea păreților, băncile, oglinzile cuierele de vestimente și celelalte mobile, cari toate trebuie să fie demne de acest edificiu monumental, și în sfârșit introducerea luminii electrice și procurarea candelabrelor, toate vor reclama încă sume considerabile. În vederea acestora comitetul de inițiativă mai apelează la inimile române și continuă colectarea de cote și dăruiri.

Însuflețirea ce s'a stărnit în inimile prezinților în fața pertractărilor și preîngrigirilor din partea neobositului președinte Dr. Nicolau Oncu, aici s'a rădicat la culme așa încât unul dintre membrii corului de țărani Petru Gligorescu în însuflețirea sa a oferit pentru casa națională întreg fondul corului lor, care din întâmplare e numai de 27 coroane, dar crucierul dat din însuflețire și inimă curată, face mai mult ca sutele bogățiilor scoasă cu multă rugămintă. Toți membrii corului prezinți s'au alăturat la propunerea lui Petru Gligorescu, ceea-ce comitetul întru urări de „să trăiască!“ a luat la cunoștință cu mulțămire.

În mijlocul bucuriei generale, notariul comitetului parochial Traian Vațan prezintă și cetește următorul act dresat de președintele Dr. N. Oncu către comitetul parochial:

„Onoratului Comitet Parochial gr.-or. român. Arad.

Doritor de cultură și progresul neamului meu românesc, și doritor de a veni și eu în ajutorul bisericii mele la îndeplinirea frumoasei sale misiuni ce o are pe terenul de cultură morală și religioasă a credincioșilor săi, — și știind totodată că parochia noastră nu dispune azi de mijloacele necesare, — m'am hotărât și vă împărtășesc, că eu pe viitor și până la alte dispozițiuni ce le voi face eu azi, dau și las la dispozițiunea onoratului comitet câte 10 coroane pe fiecare lună, anume și exclusiv pentru scopul, ca din aceasta sumă să se procure cărți bune și folositoare pentru biblioteca noastră parochială, având eu firma credință, că prin aceasta voi pune temelie pentru înălțarea acestei biblioteci: isvor de bine pentru neamul și biserica mea.

Aci vă transpun un libel de depunere cu primul versament de 10 coroane și vă rog să primiți acest mic dar dela mine, cu dragostea și căldura cu carea eu îl ofer bisericii mele.

Arad, la 2 Februarie 1902.

Cu deosebită stimă:
Dr. Nicolau Oncu m. p.

Nu se poate descrie însuflețirea produsă de acest nou act petrecut în sinul comitetului nostru parochial. Oamenii bătrâni, cari de decenii ocupă loc în această corporațiune bisericastă își ziceau: „nici așa ședința de comitet, dar nici un astfel de președinte încă nu am avut. Doamne dă să fie aceasta ajunsul unei ere mai rodnice și binecuvântate.“

Noua jertfă pusă de dl președinte Dr. Nicolau Oncu pe altarul culturii noastre naționale comitetul o primește cu mare mulțămire ear pentru alegerea cărților procurându-se din când în când din sumele donate, la expresa dorință a donatorului, esmite o comisiune constătoare din Cuvioșia sa părintele director seminarial Romul Ciorgariu, parochul Traian Vațan și învățătorul director școlar Iosif Moldovan.

Terminele fiind agendele puse la ordinea zilei, președintele mulțămind membrilor pentru interesul manifestat, rădică ședința.

Prezinții, — după-ce prin rostul învătătorului Iosif Moldovan exprimă din nou mulțămire și recunoștința lor bunului și zelozului președinte Dr. Nicolau Oncu, carele tot acuș acuș îi surprinde cu câte o nouă faptă prin care își arată iubirea de neam și biserică, și în semn de recuno-

știință promițându-i a urma necondiționat și în tot timpul sfaturile și a spriginii toate intențiunile și nășințele lui, să depart din sala în carea au văzut azi sălășluindu-se pacea, în locul urei ce a zădărnicit atâta timp intențiunile bune ale acolora, cari nu cu vorba, ci cu fapta își arată iubirea față de biserică și școala neamului lor. Dintre membri.... Unul.

Ear proces de presă contra Germanilor.

Se vede că stăpânirea și a pus gând să înăbuse ori ce glas nemțesc în țeara aceasta. Așa că s'a sfârșit adică la Seghedin procesul pornit împotriva lui Korn, redactorul ziarului german din Chichinda mare, care n'a scăpat de temniță decât cu un vot și eată că la Osorhei s'a desbătut alt proces de presă, intentat lui Franz Liess, candidat de avocat pentru un articol scris încă la 1900 în „Kronstädter Zeitung“. Se înțelege că de data asta luptătorul german n'a scăpat, ci în urma acuzet susținute de procurorul conte Lázár Miklós, curtea cu juri a declarat vinovăția ear Bodó Sándor i-a croit 2 luni temniță și 100 amendă. Osânditul a făcut apel la Curie.

Răsboiul buro-englez.

Londra, 12 Febr. Se vorbește în cercurile politice, că încoronarea regelui Eduard VII se va amâna. Causa este, că în Londra sunt mulți oameni bolnavi de vărsat. Poate să fie însă mai mult temerea că pacea buro-engleză nu va face până în lunie

incoroneze
Londra, 12 Febr. Ministerul
răsboiului englez aduce la cunoștință că
pierderea englezilor dela începutul răsboiului,
până acum este următoarea:

Pe câmpul de răsboiu au murit 971 de oficieri, 17 785 de soldați; au dispărut 7 oficieri și 432 soldați; din cauze diferite (răniți, bolnavi grei) s'au întors în Anglia 2781 oficieri și 68 770 soldați; suma totală 3898 oficieri și 88 770 soldați. Numărul morților și a invalizilor cari nu mai pot lupta este 985 oficieri și 24 280 soldați.

Londra 13 Febr. Kitchener anunță din Pretoria cu data de luni că pierderea Burilor a fost săptămâna trecută 69 morți și 17 răniți. În prinoare au căzut 574, au capitulat 73 buri. Generalul French anunță că convoiul de munițiuni, compus din 60 furgoane, care era însoțit de o ceată de 160 oameni, mergând spre Baufort, a fost prins. Din carele prinse, buri au luat 12 cu dînșit, ear restul l'au aprins. Generalul Crabbe a venit în ajutorul oetel și după o luptă inversunată, respins inamicul. Din partea englezilor a căzut 2 oficieri și 6 feciori, a rănit 1 oficer și 47 oameni. Pierder burilor a fost 24 morți și 47 răniți. Din divisia lui Doran care apăra lângă Calvinia și noaptea retrăgându-se fost atacată, au căzut 3 oficieri, 7 feciori, au fost răniți 17 persoane. Divisia lui Vedonop, pe care a trimis o Methuen în 7 la Wolmaranstadt, în 8 dimineața a atacat 2 lagere de ale burilor. În aceasta luptă au căzut 2 buri, au fost răniți 2 și prinși au fost 33 buri. Comandantul Potgieter a scăpat.

Haaga, 13 Februarie. Delarey și Kemp au bătut zdravău la 5 c., aproape de Lichtenberg, pe colonelul Kekevich. Englezii au suferit pierderi mari.

† NICOLAE CRISTEA.

Pe lângă cele date deja privitor la câte a săvârșit Nicolae Cristea fiind în viață, lăsam să mai urmeze cele de mai la vale :

1870 primăvara cu binecuvântarea și pe spesele arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, Nicolae Cristea a participat la adunarea generală a învățătorilor germani în Viena. Văzând Nicolae Cristea curentul cel anticonfesional în acea adunare, l-a marcat în două corespondențe, marcând și rătăcirile majorității acelei adunări. Corespondențele s-au publicat în „Telegraful Român”. Tot în același an, prin August, Nicolae Cristea fu chirotonit preot și numit profesor definitiv pentru amândouă secțiunile din seminarul Andreian, continuând totodată a fi și mai departe redactor al „Telegrafului Român”. Cu ocaziunea iubilulei de 25 de ani al arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, de când a început activitatea sa în fruntea bisericii noastre naționale române, Nicolae Cristea fu distins cu brâu roșu. În 1873 a ajuns asesor consistorial referent în senatul bisericesc. Cu durere, după-cum spune la ocazii, s'a depărtat Nicolae Cristea de la Seminar unde ca profesor provisor și definitiv a lucrat cu zel și cu dragoste pentru a sămăna sămânță bună și folositoare în agrul lui Christos.

Pasivitatea politică, după-cum a fost inițiată la Mercuria, n'a rodit roduri bune. Ea a produs deputații străini cu naționalitate a, străinul cu sentimentul politic și amici ai guvernului, cărui activitatea ar fi fost chemată să-i cauzeze dificultăți. Rinduri, rinduri la 1872 și la 1875, în adunări românești, Nicolae Cristea a avut ocaziune să combată pasivitatea. Adunările erau mai multe niște meet. nguri, în care cine știa trage mai bine cu arcul pe coarda șovinistă, ușor era aplaudat, ușor era aclamat, când apărea pasivitatea. Și cu toate „invingerile” pasivității, rod folositor nu aducea Românilor, ci numai pughă și rușine. În fine eată că vine anul 1881. Români părăsesc meetingurile și alegătorii lor emit o conferință națională din alegătorii înzeștrați în toată forma cu drept delegațional. În comisiunea conferinței electorale de treizeci fu ales și delegatul Nicolae Cristea. Punându-se la dezbateri atitudinea politică a Românilor, Nicolae Cristea, într'un discurs succes și aplaudat a arătat toate scăderile pasivității politice și toate foloasele activității politice. A pus un pond deosebit pe școala politică, care Românilor le lipsea și le lipsește și astăzi. De altă parte a deosebit între activitate opozițională și activitate guvernamentală, osândind-o pe această din urmă, ca și pe pasivitatea guvernamentală.

Deși, cum am zis, Nicolae Cristea era aplaudat și mulți din cei prezenți l-au felicitat și i-au strins mâna, a fost de ajuns vre-o câteva vorbe frumoase și sunătoare, ca majoritatea să se pronunțe pentru pasivitate și încă „desagita” : pasivitate în Transilvania și activitate în Ungaria. Deci pasivitate și mai departe. Și acum, fiindcă în plen s'a votat ca minoritatea să se supună majorității, Nicolae Cristea a încetat a mai apărea activitatea. Nu pentru-că 'is' ar fi schimbat convingerea, ci ca să nu se mai continue lupta între frații și pentru-că spera, că pasivității i-se va da o direcțiune mai cinstită.

În situațiunea acesta schimbată, ca și mai înainte, Nicolae Cristea a avut multe neplăceri. Cea mai mare a fost în 1883, când în urma unui articol fulminant contra ministrului-president Col. Tisza, metropolitul Miron Romanul, cu concursul comisiunii tipografice, s'a folosit de ocaziune, și l-a scos din redacțiunea „Telegrafului Român”. Este adevărat, că în seara zilei următoare, lui Nicolae Cristea, i-s'a aranjat un coaduct splendid de facile, la care ocaziune Nicolae Cristea, drept răspuns celor ce îi aduceau ovațiunile, a rostit un discurs de un cuprins

politic remarcabil. Însă înfrângerea aderenților politicei „Telegrafului Român”, a rămas nereparată. Întru apărarea testamentului răposatului Andreiu baron de Șaguna, nu s'a mișcat nimenea.

O fracțiune de aderenți intimi ai „Telegrafului Român”, după-cum era „Telegraful Român” mai înainte, s'a cugetat totuși la un fel de reparațiune. Așa după-cum era cu puțință în timpurile acele. Ca să întoarcă pe Nicolae Cristea înapoi la „Telegraful Român”, nu era cu puțință. Dela elementele care dispuneau atunci de puterea de stat, nu se putea spera, că vor da dreptății satisfacțiunea de a susține dispozițiunile unui testament neatacat de străini. Reparațiunea trebuia dar' căutată pe altă cale, prin crearea unui ziar cotidian și independent de ori-ce influență oficială și oficioasă. Și acesta a fost prin ziarul „Tribuna”. Între bărbații care formau fracțiunea, era și Nicolae Cristea cu vot cumpănitor. El n'a mai fost redactor, director. Însă vederile sale politice, pe lângă reserva impusă de conferința națională din 1881, s'au continuat încă cu vervă și cu efect surprinzător. Condiul admirabil al lui Ioan Slavici a făcut minuni. În patru ani de zile „Tribuna” cucerise între Români aproape tot terenul.

consecuente, au căutat să facă și dintr'un Memorad loial, cătră factorul cel mai înalt politic din stat, obiect de proces și de judecată. Procesul și judecata fiind aplicate comitetului național electoral, între al cărui membri a fost și Nicolae Cristea, nu se putu altcum, decât și lui să i-se aplice procesul și judecata. Rol deosebit însă Nicolae Cristea în sinul comitetului nu a avut. Era gregar între membrii comitetului alături cu ceilalți, care nu făceau parte din biroul aceluia comitet. Cu toate aceste aproape toată presa română din timpul procesului memorandumului, chiar și ziare străine, au fost de acord, că Nicolae Cristea, pe banca acusaților, în sala redutei din Cluj, transformată în tribunal de presă, a salvat onoarea drapelului partidului național român din țările ungurești.

Când se apropiase timpul să ese din temnița de stat din Vaș, în care a petrecut opt luni din cauza Memorandumului, soarta neindurată, pe lângă alte miserii (i-se subtrase salariul îndată în lunile prime ale întemnițării), i-a mai dat una din cele mai grele lovituri. Fiul său Nicolae, care era în anul din urmă la politehnicul din Zürich în Elveția, fu răpit din brațele familiei prin moarte.

Este adevărat că ministerul unguresc

din temniță. Va să zică, după un traiu de doi ani și trei luni fără salariu, în care restimp a trebuit se facă datorii peste cele care i-le lăsară meseriașii neconștiențioși pe cap, numai pentru-că Nicolae Cristea a voit să ajute pe meseriașii români și să promoveze clasa de mijoc între Români.

Nu înzădar a fost Nicolae Cristea numit martir. Martiriul l-a suferit trăgându-și dela gură și suferind cu familie cu tot, pentru-că s'a expus când a fost vorba de interesele poporului său și ale patriei sale și pentru-că a voit să ajute. Ear ca martiriul lui Nicolae Cristea să fie complet, fie notat, că oameni stăpâniți de acel fel de iubire creștinească, care iubește mai mult suferințele deaproape și se bucură mai ales când îl ve pe deaproape suferind, — au chibzuit să-l împingă și în alte miserii, asupra cărora astăzi ar fi prea curând a se scrie.

Așa numita „crisă” a „Tribunei”, cu fața ei frumoasă sau urâtă, nu începe în doială, este o afacere românească. Și în aceasta, Nicolae Cristea n'a fost fără de rol. Dacă vederile lui erau considerate și respectate, lucrurile nu ajungeau unde au ajuns. Cel puțin așa se susține din partea aceluia, care nu judecă din punct de vedere le partid, nici din punct de vedere de alte interese, după firea lor în opozițiune cu sublimitatea cauzei naționale a Românilor ungurenii, dar' și cu cea a patriotismului curățit de rugina și șgura ori-cărui fel de șovinism.

Ar mai fi de adaos multe pentru ilustrarea activității lui Nicolae Cristea și ca om al bisericii și al națiunii și patriei. Însă acum mai fie amintit numai, că în congresul național-bisericesc dela 1886 a propus: congresul național-bisericesc să întrevină pe lângă sinodul arhiepiscopilor metropolitiei Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania, ca preoții văduvi să se poată căsători, fără de a fi opriiți dela cele sacre.

De atunci au trecut cincisprezece ani și propunerea nu s'a mai deșteptat din somnul ei adânc, dar' — nici Nicolae Cristea n'a mai putut intra în congres. Poate-că Nicolae Cristea nu a motivat și concret propunerea sa, ci a rămas numai pe lângă partea teoretică.

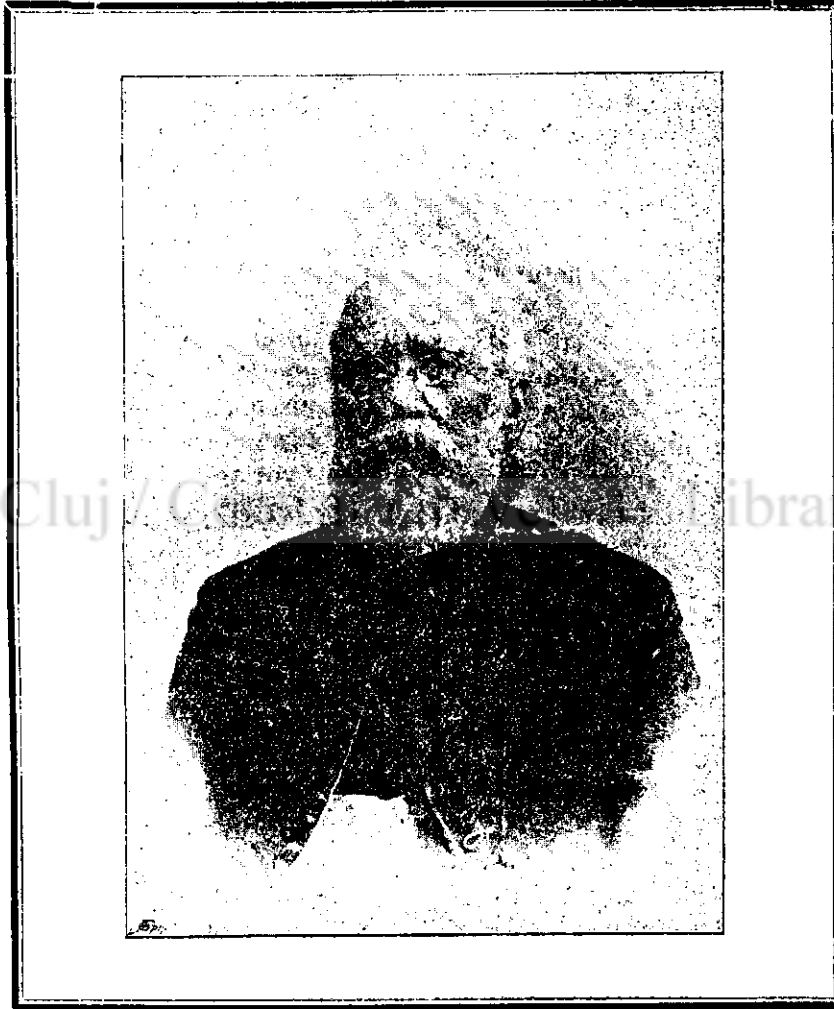
* * *

De Duminecă începând, asesorul consistorial Nicolae Cristea e al pământului. Atunci adică au fost puse spre vecinică odihnă rămășițele pământești ale lui, în cimitirul bisericii din suburbiul Iosefin al Sibiului.

Mărturie a stimei generale, de care răposatul s'a bucurat, nu numai în cercuri sociale din Sibiul, române și străine, ci și la periferii, — a fost imensul număr de public, de toate clasele și naționalitățile, de aci din loc, și din provincie. Nu era timpul nici la 2¼ după amiază și străgă. Poplăcii era deja îndesuită de public. Luat parte la înmormântare: consistorul arhiepiscopesc în corpore, elevii seminarului român, în frunte cu profesorii, membri „Reuniunii sodalilor români din Sibiul”, corporativ, în frunte cu steagul Reuniunii înflorat în negru, numeroși preoți și învățători de prin comunele din jurul Sibiului, și alt public de toate categoriile.

Între duioasele cântări scrise de tipicul bisericii noastre cociugul a fost ridicat din casa mortuară și transportat la biserica din suburbiul Iosefin, unde — în biserică — s'a oficiat prohodul, la care rugăciunile de deslegare au fost cetite de însuși înalt președintele Sa metropolitul, ear predica a fost rostită de protopresbiterul Ioan Papiu.

Ceremoniile înmormântării au fost oficiate de șase preoți și doi diaconi: protopresbiterii Ioan Papiu, Zaharie Boiu, Moise Lazar și Dr. E. Roșca, presbiterii Petru Simion și Ioan Broju, archidiaconul Dr. E. Cristea și diaconul Dimitrie Câmpean. Cântările funebrele au fost cântate de corul

Adevărat, că partea materială a cuceririi n'ajunsesse în acești patru ani să țină cumpănă dreaptă cu sporul moral. Și diferența, între sporul moral și material, începuse a produce în șirurile susținătorilor „Tribunei” indoieli. Ba pe unii îi cuprinsese un fel de desnădăjduire și vorbiau, nu numai vorbiau, ci într'o conferință ad hoc a spriginitorilor, în toată forma s'a făcut propunere, să se licuideze întreprinderea ziarului. Deși cel mai sărac între susținătorii „Tribunei”, Nicolae Cristea a fost hotărât contra licuidării. Pentru-ce a și fost apostrofat dintr'o parte cu cuvintele: „lui i-e ușor”. Nicolae Cristea a ignorat ironia precum și „finea” ironiei și având în vedere momentuositatea cauzei, a stăruit, acompaniat de majoritatea covârșitoare a spriginitorilor, să se susțină ziarul. S'a și susținut și nu mai departe, decât la 1890, s'a văzut, că susținerea n'a fost în dauna Românilor.

Vine procesul Memorandumului. Una dintre multele greșeli ale guvernelor ungurești, dela 1867 încoace, a fost și procesul acesta. Guvernelor ungurești, a căror chemare, după esigențele patriei, ar fi fost atregerea tuturor popoarelor din țările ungurești, și-au dat toată silința a le depărta dela sine și ale împinge în cea mai încredințată opozițiune. Ca guvernele se rămân

de atunci, a concediat pe Nicolae Cristea cu termen de cinci zile. Concediul fu cerut cu scop ca părintele să-și m'î vadă odată fiul în viață. Resoluțiunea ministerială cu concediul de cinci zile însă a sosit deodată cu telegrama dela Sibiul, care anunța lui Nic. Cristea moartea fiului său. În loc de a mai vedea pe fiul său iubit viu, i-a văzut numai corpul răsis de suflet, gata de a fi pus în mormânt!

Când s'au implinit cele cinci zile de concediu, Nicolae Cristea s'a prezentat directorului temniței din Vaș spre a-și continua robia. Mai avea cinci zile de șezut în temniță, zilele petrecute în concediu...

Lucrul cel dintâiu al lui Nicolae Cristea după eșirea sa din temniță a fost, că a scris broșura „La țintă, meditațiunii politice”, broșură, asupra căreia mai favorabil s'a pronunțat un German*.)

Al doilea să caute a-și regula subsistența prin redobândirea salariului. Cu mult chiu și vai „regularea” abia s'a făcut după un an și cinci luni, dela eșirea lui

*) Rudolf Bergner, scriitor german, într'o epistolă cătră autorul broșurei, scrie între altele: „Ihre politische Abhandlung hat mich überrascht. Sie ist mit grosser Sachkenntnis geschrieben und mit einem icken, der die Gesamthaltisse Europas umfasst, sich nicht an enge Grenzen bindet...”

seminarial sub conducerea profesorului D. Canjan.

Intre numeroasele cununii depuse pe coșciug s'a remarcat deosebi cununa „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, care pe funde galbene (culoarea reuniunii) avea inscripția:

„Intemeietoriului, primului president și presidentului onorar pe viață — „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ în semn de recunoștință“.

Era bine în amurg, când după duioasele ceremonii de înmormântare coșciugul a fost pus în mormânt. Acum Nicolae Cristea, alături de metropolitul Miron, cu episcopul Moga și cu numeroși fii vrednici ai bisericii noastre și doarme somnul de veci, scăpat de grigile vieții trecătoare; cei rămași însă aminti vor cu pioasă aducere aminte numele lui.

Tatăl din ceruri, Cel preabun și îndurător reverse asupra familiei lui mângâierea Sa, ear răposatului faci-i parte de odihnă și fericire în lăcașurile dreptilor.

In veci pomenirea lui.

CIRCULAR

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul consistoriului din Arad.

Precum se știe, biserica noastră, prin reprezentanța sa legală, încă dela început s'a pronunțat contra proiectului despre legile politice-bisericești, și după-acele proiect a devenit lege sancționată, Congresul nostru național bisericesc, ca reprezentanța legală a întregii provincii mitropolitane, a enunțat prin conclud: că biserica noastră va lucra și în viitor pe toate terenurile legale spre scopul, de a esopera ridicarea din valoare a acelor instituții și reforme, care sunt păgubitoare intereselor bisericii, ear încât pentru căsătorii a enunțat, că: toate acele căsătorii, încheiate de credincioșii bisericii noastre, care pe lângă actul civil nu vor fi încheiate și după prescrierile bisericești, în sensul canoanelor bisericești, vor fi considerate de nevalide.

Aceste enunțări avându-le în vedere, ni-am luat de problemă eruarea și constatarea influenței și a consecințelor ce a produs legea despre căsătoria civilă asupra vieții religioase a credincioșilor noștri, ca astfel pe baza datelor să putem lua demersurile legale posibile pentru sanarea răului.

Am și constatat, pe baza rapoartelor intrate în cursul timpului, că și între credincioșii noștri s'au ivit în unele comune și aceia, care au rămas numai cu contractul

civil, fără a conține cununia canonică conform așezămintelor sfintei noastre biserici, dar tot atunci ni-s'a arătat și aceea, că unii numai de aceea nu s'ar fi cununat bisericește, pentru că actul civil s'a încheiat în timpul postului, când biserica oprește nunțile, dar intrând în carnaval, vor conține și căsătoria canonică; că alții numai din cauza sărăciei nu s'ar fi dus la preot, ear alții ar aduce de motiv, că matriculantul civil nu 'i-ar fi făcut atenția, că prin actul civil nu și-au făcut și datorința față de legile lor bisericești.

După-ace de-o parte casurile nu sunt constatate peste tot, precum nu sunt constatate nici motivele, din care și pentru care unii și alții dintre credincioșii noștri au rămas numai cu contractul civil, urmează de sine: a se constata în fiecare parohie toate casurile ivite, că unii și alții dintre credincioși n'au cerut binecuvântarea bisericești asupra căsătoriei lor, și apoi a erua și constata adevăratele motive ale acestei întrelăsări.

În scopul constatării casurilor de asemenea natură, însărcinăm și îndatorăm de conducătorii oficiilor parohiale din fiecare parohie, să conscrie toate perechile, care dela introducerea legii despre căsătoria civilă au rămas numai cu contractul civil și nu au cerut binecuvântarea bisericești.

Conscrierea se face într'un conspect cronologic după timp și adă, cu următoarele trei rubrici: 1. Nrul curent; 2. Numele perechei; 3. Anul, când au încheiat contractul civil rămas fără binecuvântare bisericească; adică în conspect au să se inducă numai acele casuri de căsătorii, care și până astăzi au rămas fără binecuvântarea bisericești.

Acest conspect fie-care oficiu parohial să-l pregătească și susțină la oficiul protopesc, cel mult până la 15/28 Februarie a. c., ear oficiile protopesci primind conspectele dela singuraticile parohii, compun pe baza acelor un conspect general cu următoarele rubrici: 1. Nrul curent; 2. Numele comunei; 3. Numărul căsătoriilor încheiate fără binecuvântarea bisericești în anul 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900; și 1901; 4. Suma, care să se facă evidentă și în fie-care an și peste tot.

Oficiile protopresbiterale susțin acest conspect la Consistor, cel mult până la finea lunii Februarie vechiu a. c., ear datele din parohii rămân la oficiu protopresbiteral bine conservate,

Și până să dispunem în altă formă față de casurile obvenite, însărcinăm On. preoțime parohială, să luereze cu blân-

deț și cu tact pastoral, ca credincioșii noștri, încheind contract civil de căsătorie să nu rămână fără cununia bisericească; în special îndatorăm On. preoțime:

1. Să lumineze poporul a nu ofta pentru încheierea căsătoriei civile în timpul postului, și dacă totuși obvin asemenea casuri, să nu întrelase a cere dispensarea dela post;

2. Să se informeze și să constate, dacă matriculanții civili își fac datorința, de a lumina părțile, că prin încheierea căsătoriei civile nu și-au făcut datorința față de legile bisericești lor;

3. Insași On. preoțime parohială să fie cu multă precauțiune la cununii și botezurii, pentru-ca stolele dela aceste funcțiuni să nu rețină pe nici un poporean dela botezarea pruncilor și dela primirea cununiei bisericești.

Așteptăm deci, ca pentru orientarea noastră în ulterioara procedură, On. preoțime să compună conspectul nominal cu toată conștiința și să-l înainteze oficiului protopesc ear aceste oficii să compună și susțină conspectul general la consistor în termenul indicat mai sus, apoi înviațiunile de sub 1—3 să se păzească și observe cu toată serioșitatea din partea tuturor.

Arad, 13/26 Ianuarie 1902.

Iosif Goldiș
Episcopul Aradului.

Cătră iubiții frați în Christos.

„Cui s'a încredințat dirigătorul de-a învăța și întrelasă a predica, acela e de suflet neizător“, — scrie marele Vasile.

Precum trupul nostru are lipsă de nutreț, tot astfel sufletul; dar ce zic, cu mult mai mult însetoșează acesta după cuvântul evanghelic. În veci nu voi pute uita cuvintele de aur ale fericitului mare predicator — Ilie Minci — odinioară episcopul Cernei și Calabriei, care aproape cu două veacuri mai înainte a scris: „N'are trupul atâta lipsă de nutreț, ca sufletul de cuvântul lui Dumnezeu“.

Noi fraților, suntem acei dirigători mari, care în virtutea chemării mărețe ce am îmbrăcat suntem datori a hrăni sufletele credincioșilor noștri cu cuvântul dumnezeesc fără zăbovire, avem a-l vesti cu vreme și fără de vreme. Cea mai frumoasă dirigătorie din lume o avem noi fraților, pe care însuși poporul nostru dintru început a cinstit-o și o prețuește, nu-

mindu-ne cu frumosul epitet de „părinte“. Haideți fraților, să răsplătim poporul nostru această cinste frumoasă prin luminarea minții și săturarea sufletului cu hrana duhovnicească, ca astfel cu atât mai virtuos să rămână din veac și până în veac legătura adevărată dintre fii și părinte, pe veci neștirbită.

Să ne ridicăm glasul fraților, să răsune amvonurile bisericilor noastre, care au amuțit! Toate celelalte neamuri au bisericile lor pline de credincioși și numai prin puterea cuvântului, ear ale noastre, ne plângem că sunt goale, fraților, din lipsa de cuvânt. De a fost vre-odată lipsă imperativă de a predica, apoi aceea astăzi ni-se impune cu atât mai virtuos, cu cât s'au sculat și proroci mincinoși și au început a predica, tot în detrimentul bisericii noastre.

Fraților! „Vat strig cu Apostolul, amar nouă de nu vom binevesti“ (I. Corinteni IX. 16) „Datorința ne zace asupra“ (ib).

Pentru-ca binevestirea evangheliei să ne fie tuturor cât mai lesnicioasă și încununată de roade, eu micul mai micilor, cel mai modest frate „eu mai micul apostolilor“ (I. Corinteni XII. 9) după o viață pastorală de aproape 12 ani ca „un lucrător al lui Dumnezeu“ (I. Corinteni III. 9.) am socotit a vă face un serviciu iubiților frați, ușurându-vă greaua misiune de binevestitori, prin învierea „Amvonul bisericii gr. or. române“, prin edarea la lumină sub titlul acesta a 2 tomuri de predică.

Tomul I. cuprinzând toate Duminecile anului liturgic, ear al II-lea toate sârbătorile și praznicele bisericii noastre. Prețul fie-cărui tom va fi 3 coroane.

Fiind predicile puse sub tipar, imi iau libertatea a apela cu frățească dragoste la Prea veneratul Cler român și cu aceeași căldură și către toți P. T. fii mireni ai bisericii noastre, rugând pe toți să binevoiască a se înscrie ca abonenți la modesta mea lucrare „Amvonul“, pentru care am și deschis o listă de de prenumerațiune la Dl Virgil Mihulia archivar consistorial în Arad și la subscrisul. Notez, că numele P. T. abonenți se vor tipări la finele volumelor. Abonarea se poate efectui prin o cartă postală, fără a anticipa ceva bani, a căror valoare numai la primirea cărților se va răspunde.

Poesii populare.

(Din Foeni).

Frunză verde de pe spine
Zis-a mândra cătră mine,
Du-te bade în grădină
In grădină sub doi nuc,
Că acolo-s buze dulci,
Buze moi și subțirele
Sărutam-aș eu cu ele.

Prin pădure rară-n jos,
Merg badea cel frumos,
Cu spiță de sumuriță
Cu obele de măr dulce
Ochii lui mătăș verde
Rău mă tem că mi-l-oî perde.
Că l-am mai perdut odată
Și l-am căutat lumea toată
Niciăiri nu l-am aflat,
Până la chilia 'nchisă
Unde-s dragostele strinsă
Mândrele pe tablă scrisă.

Du-te dor cu dorurile,
La țigani cu corturile,
Du-te și la mândra mea.
De te o 'ntreba că ce fac:
Spune-i că m'am măritat;
De te o 'ntreba după cine
Spune-i după un rău de căne
Ce mă bate 'n toate zile
Și-mă dă lucru tot cu ruptu
Și mănăre tot cu funtu,
Binele cu cleștele
De mă usc ca peștele.

Frunză verde floricea
Cât fusăi la maica mea,
Nici săpal nici săcerai
Nici torsăi nici pușăi până,
Că numai zisăi 'n frunză.

Mândruță de bogat
Nu grăbi la măritat,
Ca pomul la scuturat
Ca pomul mai 'n floare odată
Dar tu nu vei mai fi fată.

Alexandru Murgu,
econom.

(Din Vincove).

Are badea vaci și boi
Și mândruța buze moi,
Are badea boi și junce
Și mândruța buze dulci,
Dacă dorul l-aș putea
Și vinde și cumpăra,
La mine nu l-aș ținea

Cucule cu pene verzi
Frumos cântă vara 'n livezi,
Do-i cânta și iarna așa
Frunza din pom n'ar pica
Fete nu s'ar mărita,
Ficiorit n'ar suspina
După cete cineva.
Departe e Dunărea,
Acolo-i lelița mea.
Nu-i departe așa tare,
Ci-i greu drumul de umblare,
Nu-i departe așa mult
Ci-i greu apa de trecut,

Că Dunărea-i apă mare
N'o poate trece ori-care.

D'aș putea dorul să l fac
Un puiț de pitpălac
Să trimit pe el o carte
La lelița din departe.

Frunză verde de pe rit
Nu mai pot de obosit.
Tot umblând după iubit,
Dar nimic n'am dobândit.
Nu știu alții cum găsesc,
Și pe placu lor iubesc.
Poate că io-s fermecat.
Ori de maica-s blăstămat.

Iosif Gojan.

ANECTODE POPORALE.

Măritându-și Dramalic fata nu-i cam plăcea de ginerele rău fiind cam nătărău. Vecinul ce avé și el un fecior la fel chiar, li zice odată: „măi vecine, despărtește și fata de nătărău ala“. — Dramalic înțelegându i gândul li zice: „Bine, bine măi vecine, e lesne a pune sutele, dar mai întâi ași vrea să știu că pentru cine“.

Cu glumețul Dramalic nu s'au puté nimeni certa, căci el zicea numai atât: „Taci că numai o vorbă și spun scurtă și pătrunzătoare „ești prost“ și apoi și tăcea de ar

tăiat lemne pe el. — Ear când era întrebat că pentru ce suferă el să fie batjocorit răspundea: Ei dragul meu „tăcerea-i miere și răbdarea-i sfântă“.

Dramalic da sfatul tuturor ca să nu injure de loc. Ear când nu s'au puté răbda, să injure ca el: „Dumnezeu cel drăcesc sau „Dumnezeu tăi“ ear nici când pe unul singur Dumnezeu adevărat.

Odată fu chemat Dramalic să ajute prietenului său Hoanez la plug. Sasul era tare sgârbit. La amezzi zise hai loane să ședem și noi jos, și de nu vom mânca celelalte tot vom crede că mănăcăm. — Bietul Ion nu zise nimic, dar când s'au apucat ear de arat Dramalic mergea cu plugu după sas fără să țină brazdă. — D'apoi ce faci loane?... „Lasă, taci stăpâne, că cine mă vede crede că ar“ răspunde Dramalic.

Dramalic mai în glumă mai intrădins fură dela vecinul său un stup. Vecinul presupunându-l pe el, li zise ear Dramalic să jura întruna: „De oi fi furat eu stupu să mă mănânce lupu, cu mierea să mă înduicesc cu muerea, ear cu ceara să-mi luminez casa seara. — Zic zău vecinul meu crezi-mă ori să mă mai jur?“ — „Mi destul, nu te mai jura sărace“ — poate altu-i hotul.

Obținând modesta mea lucrare și prea înalta binecuvântare arhierescă mă aflu cu plăcere îndemnat a da în întregime prețiosul act.

Eată-1 :

Nr. 53/1902 Pres.

Sfinției Sale Domnului

Ioan Nicorescu,

prof. seminarial și administrator al tip. diecesane.

in Arad.

La rugarea Sfinției Tale din 2/15 Ianuarie a. c. cu iubire Ți împărtășim binecuvântarea noastră Arhierescă la opul ce ai de cuget a-1 publica sub titlul „Amvonul bisericii gr. ort. române” și recomand tuturor preoților noștri, să și procure această carte însemnată, ca luând ei exemplul bun dela Sfinția Ta, să se îndeletnicească tot mai mult cu propovăduirea adevărului în mijlocul credincioșilor; doresc tot-odată, ca exemplara conduită preoțească ce Te caracterizează și laudabila activitate ce cu atâta zel pastoral ai dezvoltat până acuma în conducerea poporului, pentru-ce ne-am și aflat îndemnați a Te îmbrăca cu postul onorific de membru al corpului profesoral dela institutul nostru teologic-pedagogic, să le poți valida cu același zel și rezultat în conducerea tinerei noastre generațiuni spre binele bisericii.

Arad, la 12/25 Ianuarie 1902,

(L. S.)

Ioșif Goldiș, m. p.,
episcop.

Sperând că Prea veneratul cler român va primi „Amvonul” cu aceeași caldă bunăvoință cu care însu-mi l'am scris, și-l presint, și-mi va veni în-țr'ajutor cu abonarea lui încurajându-mă astfel d'a tipări și cuvântările funebrele, prin ce a-și încheia viața pastorală a preotului, cu acestea, am rămas în

Arad, 24/6 Ianuarie 1902.

Cu dragoste frățescă

Ioan Nicorescu,
pr. gr. or. rom.

Dela Recița-Montană.

Adunarea generală a „Reuniunii de cântări și musică”.

(Urmare).

După-ce se mai amintese în raport, mai multe dispozițiuni luate la îndemnisarea comitetului, în cauze interne ale Reuniunii, dovedindu-se că prezidial prin activitatea dezvoltată a fost la calmea chemării sa e și n'a scăpat din vedere, nici în cele mai critice împrejurări interesul, aspirațiunile și nimbul Reuniunii, — ești, tot din raportul general, cumcă comitetul a ținut laolaltă 16 sedinte, în care a descreinat cauzele ivite ale Reuniunii. Astfel, a luat dispozițiuni în privința aranjării concertelor, producțiilor și convențiilor sociale, a primit membri noi, a dispus cumpărarea de piese musicale și a rezolvat cauzele curente.

În fine, raportul general mai amintește în liniamente generale starea membrilor, a casei și a arhivei Reuniunii, încheiând cu următoarele :

„Ne-am rezervat până aci, a arăta starea și activitatea Reuniunii noastre, în acest an de gestiune, și dacă ne întrebăm acum oare cui datorăm în prima linie recunoștință pentru înflorirea Reuniunii noastre, atunci credem, că inimile tuturor se unesc în persoana iubitelui nostru președinte, dl Al. Crenian, care neobosit a avut la inimă interesul și înaintarea Reuniunii noastre.

În a doua linie, comitetul cu factorii săi, n'a cruțat osteneala ci cu o rară bunăvoință a alogat și sfătuit afacerile Reuniunii. În fine, silințele maestrului Reuniunii, ocrotite de truda și perseveranța membrilor activi, au făcut ca corul nostru, să se ridice în acest an, pe un piedestal neașteptat ear diletanților noștri, prin prestațiunile teatrale, realitate de însuși maestrul, inițiatorul producțiilor de teatru, nu numai că au distras publicul ci au contribuit totodată în mod vedit, atât la cultivarea proprie a membrilor, cât și mai vârtos la cultivarea

limbel și materelor, precum și la manifestarea faimosului nostru port național, care tot deauna a fermecat, ori de câte-ori v'è invitat pe scenă.

Mulțumind la acest loc, tuturor binevoitorilor și spriginitorilor noștri și apelând la membri activi, cari sunt sufletul Reuniunii și îndeosebi la stim. d soare, cari mult jertfesc pentru Reuniune, dar și înaltă prin vocea lor melodiioasă prestigiul ei, precum și membrilor ajutători, cari cu dinarul lor adus pe altarul Reuniunii, ne garantează viața ei, le implorăm tuturor a voință tare și o nobilă ambițiune de a ține și mai departe sus renumele Reuniunii noastre.”

Adunarea, între însoțita „Să trăiască” ia la cunoștință aprobătoare raportul general al comitetului :

Urmează la ordinea zilei :

II. Raportul cassarului, pro. an. 1901, din care se constată, că venite au fost 1761 cor. 04. fl. Spese 1643 cor. 07 fl.; rezultă un cassa rest de 117 cor. 97 fl. Averele în bani, depusă la institutul de economit din loc, e: fondul Reuniunii 223 cor. 96 fl.; fondul de rezervă 67 cor. 61 fl.; ear fondul fi-murei 337 cor. 52 fl.

Se observă, că contribuiriile respective colectările în favorul flămurei continue încă sperându-se, că doar încă în acest an, vom ave fericirea de-a ne pute procura flămura dorită.

Raportând comisiunea revezătoare, că a cenzurat socotelile și le a aflat în ordine, adunarea primește raportul cassarului și-l votează absolut.

Urmează :

III Raportul archivarului din care se constată, că archiva Reuniunii s'a înmulțit cu mai multe mobiliare, cu tipărituri, și piese musicale în preț de 160 cor. ear garderoba teatrală cu o „subă țărănească” donată de ved. Velcelean și cu un halat în preț de 10 cor., s'au mai procurat apoi și o colecție bogată de piese teatrale.

Primiindu-se și acest raport, se cetește : IV. Raportul magistrului despre activitatea corului vocal, care fiind interesant și tot-odată instructiv e ascultat cu deosebită plăcere.

Din acest raport constatăm, că corul s'a produs de 14 ori, atât cu ocaziunea concertelor, producțiilor musicale teatrale și convențiilor sociale, cât și cu alte ocaziuni.

În acest an, Reuniunea a aranjat la olaltă patru concerte mari, 1. Producțiune musicală literară, cu binevoitorul concurs al membrului onorar, on. domn Al. Munteanu. 2 Convenții sociale, și în fine a cooperat la trei înmormântări, a cântat din prilegiul adunării desp. „Bocșa” al Asociației transilvane, precum și la serbatorile mari în sf. biserică. (Va urma).

Reflexiuni la „Chestiuni culturale”

de G. Jian.

(Urmare).

„Au nu ști că fiecare e în mâinile popii dela botez până la moarte.”

Astfelu stând treaba oare poate un învățator să facă ceva și să îndrepte? Poporul pe care tu l'ai crescut în frica lui Dumnezeu, în iubirea deaproapelui, în ajutorarea săracilor te lasă, te părăsește căci acum nu mai este în mâinile tale, ba până la sfârșit te mai și batjocorește și injura căci acum are alt conducător, pe preot, care i-a deschis mintea ca să nu mai asculte de dascăl că nu mai șede pe băncile școlii. Ia să înceteze acestea la preoți și v'è asigur că poporul român se va schimba și va fi și la noi alt duch; în-țeleg numai în acele locuri unde preotul cu învățatorul sunt singuri, adică pe sate.

Altecum stă treaba în comunele mai mari unde sunt respective este autocrația. Colegul Jian crede că inteligența nu vine la biserică fiindcă slujba adică serviciul adese e pe plictisitoriu și cântarea e prea nu știu cum, ear fratele meu zice că: fie chiar cor de paseri el nu crede că inteligența va veni la biserică. Poftim, unul zice una, unul alta. Nici așa nici așa și totuși abia în linia a 2-a e de vină inteligența și în cea dintăiu învățătorii. Bine, bine! Dar apoi ce să facă învățătorii ca să îndrepte și pe cine mai întâiu pe poporul necult ori pe inteligența cultă

*) Cum nu! Trebuie să se înțeleagă însă cu preotul. Redacția

autocratică? Întrebări la cari nu ști și ear ști să răspunzi. Intr'o comună unde nu este inteligență învățatorul nu poate face nimic, căci nu-l lasă popa, într'una unde este și inteligență ai sfecit-o de tot căci atâta îți mai trebuie ca să probezi a zice cătră un Dr. juris că aceea știu aceea nu e bun sau că așa ar trebui să facă apoi nu numai că ajungi să te faci semidoct și câte toate ci te mai provoacă și la duel și tu săracul de tine nu ști nici ce e acela, de mâncat sau de săpat la cucuruz cu el zisa unuia, decum să mai poți duela. Da, dacă d-lor s'ar socoti că tu l'ai crescut și tu ia! dat cel dintăiu sfat și ia! arătai cea dintăiu cale atunci ar fi altceva și învățatorul ar putea face multe căci mă rog deși el azi e Dr. și în știință mai superior învățătorului totuși să nu creadă că e infalibil și să fie asigurat că ceea ce-i spune învățatorul nu e spre răul sau degradarea lui ci numai spre binele comun. Cât de fericit ar fi învățatorul dacă ar vedea că un Dr. juris ar veni cu sfatul și cu fapta ca să ajute învățătorului și ar zice: „Haid să facem așa și așa ca să desrădăcinăm răul acesta din popor.”

Și făcând acestea eu nu cred că ar fi o înjosire petru acel Dr. juris pentru-că el tot aceea ar rămânea și bietul dascăl rar așa. Dar unde-ți face unul așa? Ce eu să mă aplec unui dascăl: par'că cine știe câtă durere ar simți dacă ar bate cu degetul la ușa dascălului; și să mă sfătui cu el? Dacă are și vrea ceva să știe, vină dascălul la mine că știe unde șed! Dascălul, nefiind așa domn mare, să duce că-i zace la inimă îndreptarea poporului. Bate la ușă, poftim intră! Să aude din lăutru o voce poruncitoare. A d-ta ești! Ce pottești; uitându-să să-ți mulțumească la salutare și să face că nu vede mâna pe care ai întins-o căci de, n'a uitat câte a luat pe palmă când era la școală și să teme că dacă întinde și acum mâna, va căpăta eară vreuna, că știe că ești dascăl. Bietul dascăl s'apucă să-i spună cauza venirei și să punem cazul că ar zice: die dr! Am venit să te rog să-mi dai mână de ajutoriu căci așa voi să dedau pe oameni ca în Dumineci și serbătorii să meargă la biserică și te-aș ruga să faci bine să vin și d-ta în toată Dumineca la biserică, ca așa să vadă poporul și să se ia după d-ta; ba să faci bine că după slujbă am proiectat ca să-i chemăm pe toți la școală și să ne sfătui cum să facem asta sau asta; deci te rog să premergi cu exemplu; răspuns: Ai nimerit rău învățătorule, dascălul i-a zis d-le dr, el nu caută să zică d-le învățator, că-i dascăl nu i vre'un domn, căci chiar acuma Duminecă accept să vină episcopii suspendați din comuna D. pe cari am să-i apăr contra președintelui comit. paroh învățatorul N. M. care a cutezat să-i acuse pentru defraudare de bani la biserică, ceea ce nu-i adevărat, ci numai le pune potcă și și așa bun bucurios așa fi venit dar vezi singur că nu să poate. Ași zice, răspunde d-lui Dr mai departe, ca să lăsăm până la sf. Nicolae dar chiar erii am căpătat o epistoală dela dl preot N. N din comuna N. în care mă încunoștințează că va veni la mine ca să-mi predea apărarea sfinției sale contra acusei vătămării de onoare intentată de cătră blăstematul de dascăl fiind-că popa zis între școlarii cuvântul „netrebnic” și i-a poruncit să ese afară din școală ceea ce a avut drept, și însă ce, învățătorule! Apucă-te singur de lucru că apoi când voi avea timp m'oi răpezi să ved ce a-ți isprăvit?

Stă dascălul și să uită la dl Dr și zice: „D'apoi bine d-le dr eu cred că nu-i bine ce faci, că vrei să te apuci să aperi pe oameni defraudanți ai bisericii și pe popa acela carele a vătămat pe dascăl în oficiu, căci uită, așa poporul ia exemplul rău și nu să poate îndrepta și ar fi bine...”

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Chemarea și datorințele unui bun econom.

— Prelegere populară. —

(Urmare).

Mulți însă să cred a nu fi greșiți cu așa ceva!... Ei! dar cine poate adeveri, că unii ca aceștia n'au făcut poate și mai rău? — Adică în loc să doarmă, au mers la crîșmă și aci pe lângă pierdere de timp și-au pus și bănișorii în pustiu pe lioarca de rachiu.

Ce greu ți vine, când socotind câți bani merg și numai într'un an pe lioarca de rachiu într'un sat, afi sume de mii de florenți!

O comună de numai 200 familii, socotind că fie-care familie da fără lipsă pe rachiu pe an 5 fl. adunăm suma de 1000 fl...

Câte lucruri bune și folositoare nu s'ar putea face cu acești bani!

Vor zice unii că, o familie și mai mult de 5 fl. da pe an pentru rachiu. O știu prea bine — dar am socotit numai atâta, prețul rachiului ce să bea fără lipsă, în dumineci, serbători, zile ploioase, iarna și peste tot, atunci când nu muncesc oamenii noștri și prin urmare nu-s osteniți să aibă lipsă de el.

Lăsând aceasta pierdere materială, beutorii comit prin beție și un păcat neiertat. Căci credeți-mă iubiții mei că „cine bea rachiu, bea pe dracu de viu”. De unul ca acesta e mai rău, ca de cel ce trag așa numita buruiană afurisită. Despre cari să zice că „cine fumează, pe dracu-l tămăiază”.

A tămăia pe dracu de departe e cu mult mai puțin stricacios, ca al bea în tine de viu. Și vai de acela în care intră el! E care-va între D-voastră căruia să nu-i fie cunoscut câte fără de legi e în stare să facă un om în beție??

Și ca mai bine să credeți că adevărul vorbese, ascultați o istorie adevărată:

„Un călugăr s'a fost rămasit odată cu dracu, că l-ar putea opri să intre în chilia sa din mănăstire, dacă însă totuși dracul ar isbuti să intre, să deobligă călugărul să îplinească tot ce poruncește dracul. Curând după acest rămasag, dracul transformându se într'o cioară bolnavă și rănită, a apărut cu aripile atârinate în jos și sângerându pe pregul ușei chilii călugărului, sărind în colo și în coace vătându-se grozav.

În fine i-se făcuse milă călugărului și o luă în chilia sa. Indată se prefăcu cioara în drac și câștigând rămasagul, lăsă călugărului voia să-și aleagă între trei lucruri: să omoare, să înșale o femeie, sau să se facă bețiv. Călugărul și-a ales beția — buna credință că îmbătându-se numai șie și poate strica. După ce beuse își perdu rațiunea, se duse în sat, comise adulter, lăsându-se să fie sedus de o muere. Bărbatul acesteia l'a surpris și asupra acestuia a sărit călugărul cu cuțitul și l'a omorât.”

Aceste sunt urmările beției!... Dar prin beție, să ruinează omul pe sine nu numai materialicește, ci și trupește... D-voastră știți că într'o oală de supă de nu punem sare, nu o putem mânca. Băgând sare prea multă, stricăm mâncarea, încât nu o mai putem de loc fără o dăm porciilor. Tot asemenea stomacul omului e o oală cu fertură. Puțin rachiul (curat) nu strică — ba de multe ori e de lipsă. — Dar cât ce trece de măsură (adică de un deț) îndată am stricat stomacului. Bând din cale afară, împreună cu stricarea stomacului ne ruinăm întreg corpul no-

stru grăbindu-l cu pași repezi spre recele mormânt.

Amintisem și de risipă ca o soață a lenei și a beției, vorba noastră, că o buturugă ce ne împiedecă în calea noastră de înaintare.

Dumneavoastră când mergeți cu caru împovărat pe un deal în jos, dați oare bici cailor?... Nu!... Ci din contră, strângeți din frâne ca să meargă cât încet — căci „mersul încet e sigur la ori-și-ce”. Aceasta o știți bine, precum bine știți și aceia, că dând cailor bici — ca și când bați în palme — ești făcut cu ei cu tot praf, până din jos de deal.

Ei! apoi oare omul, pentru șieși nu-și stringe din frâne? Nu suntem noi în lumea aceasta, întocmai pildei numite??

Cel-ce și înfrânează poftele, împedecându-și astfel degetele de a număra din punguliță pe ori-și-ce bănișori, adunați cu chin cu vai, știți cu toții cum înaintează? Il cunoașteți cred prea bine, că-ți ziceți „bogatul satului”. Eiar celui ce-și dă biciu poftelor, de să reped în trap una după alta, încât biete degete, nici nu pot număra, cât cer ele, ca și dela o vreme nici nu mai au ce și de unde. Ii ziceți unuia ca acestuia „coldușul satului”. Și ce folos îi e lui dacă, tată-său a fost om și el a ajuns ne-om.

Aceste am ținut de bine iubite econom a-ți pune la inimă din multele și grelele datorințe ce le ai tu, ca unul ce porți menirea cea mai plăcută, cea mai frumoasă pe acest pământ.

Multe mai sunt încă datorințele tale iubite econom!!

Tu ești pus, după cum am mai zis de Dumnezeu, la locul tău!

Și în adevăr cunoști tu această frumoasă menire?

Spune-mi soarta câmpurilor, luncilor, pădurilor, cu toate cele aflătoare pe dinsele și în tranșele în a cui mână e pusă și cine le-a făcut? Așa ei... Atotputernicul Dumnezeu e făcătorul și susținătorul acelor... Spune-mi însă cine ară câmpurile, vine cosește luncile, cine folosește pădurile cu bogatele lor pășuni și omne?... Și anume care seamă de ameni lucră și folosec toate acestea?... Dacă economit-s aceia, spune-mi oare, nu cu voia și știrea lui Dumnezeu o fac aceasta?... Și dacă la! Apoi oare cu ce pot economii asplăți atotputernicului lor stăpân această menire ce li-s'a dat?... Treue să cugete economul, că în lumea aceasta ca om, el a fost cel întâiu și meșteșugul lui, fu primul și de Dumnezeu. Ce cuvinte frumoasă fură acelea: „Voiu face om pe chipul și asemănarea mea, ca să stăpânească toate cele făcute (create) de mine și să-mi preamărească puterea și înțelepciunea mea”.

Eată cum am zice „decretul” prin care atotputernicul ziditor a dat omului cele văzute a le lumii să le folosească și stăpânească!... Zis'a apoi ziditoru:

„De-aici încolo ai să lucrî pământul și intru sudoarea feței tale să-ți câștigi pâinea de toate zilele”.

(Va urma.)

Din public.

Preotul Ioan Mera din Honțșor — provocându-mă destul de transparent, — vrând să-și spele dublicitatea rolului său politic, vine în N-rul 13 a. c. din „Trib. Poporul” cu o prețioasă rectificare, din care la prima vedere reies 2 lucruri: U. u., că dînsul într-atăta își consideră eul sau propriu, că se uită și de cele mai cardinale postulate ale moralei etice, — în loc de adevăruri, grămădește calumnii, plănuit propriu și învec-

tive. Altul, că domnia-sa consideră presa de o troacă, în care poți murdări după plac, numai temeritate să ai să nu te spîrîl de minciună și nici chiar de infamie.

Sunt necesitate a ieși la teren și a lămuri lucrurile. I. Mera zice că a fost „naționalist infocat”, dovadă că a luptat pentru deputatul Sig. Popoviciu, Gurban și Bonciu, și că cu el au lucrat și protopopii I. Groza și C. Gurban. Bine și frumos! Aceasta să-ți fie spre onoare, o conced. Nu conced însă, că aceia au lucrat cu D-ta, ei întors, D-ta ai lucrat cu ei, cum a lucrat și alți preoți și învățători — dintre cari unii au ajuns și închiși — și cum a lucrat poporul în acele timpuri frumoase. Ți-ai făcut atunci o datorință, care dacă nu o făceai, erai expus odinului poporului însuși. A și face o datorință impusă de împrejurări, nu însemnează încă că ți-ai făcut merit, nici că ești „naționalist infocat”. Aceasta să poate zice numai despre cei ce pentru o cauză dreaptă desconsideră toate interesele lor, chiar și libertatea personală. D-ta, de aceste ai fost totdeauna departe, departe! Altcum fiind că te provocai la D-nul protopop Gurban și Groza ca martori, eu voi face amonzi onorabilă, dacă acești on. domai, își vor da testificat, că ai fost totdeauna naționalist convins și nu de ocaziune, și că nici odată în viața D-tale, din afacerile publice n'ai venit și interese personale mărunte.

Celalalt fapt, care te îndritușește a te considera de „naționalist infocat” e: scoaterea ziarului „Albina” din casa satului, înlocuirea lui cu „Albina” și introducerea limbii române ca limbă protocolară.

D-le Mera! D-ta vorbești de interes național? Crezi D-ta pe suflet, că din acest interes ai făcut ceva și nu din conflictul momentan ce ai avut cu notariul? Și cât au durat operele D-tale? Nu așa, că tot atâta cât și antipatia D-voastră? Așa, că și a trebuit un paravan? Dacă totuși ești ispitit a crede că ai făcut și nu te amăgi singur și nu amăgi lumea cu el, că eu vezi că sunt discret și nu zic mai multe referitor la autenticitate.

Ai invocat blăstăm, că și sa zis, că ai cerșit bani cu ocaziunea alegerilor. — dar n'ai cutezat a-ți lua asupra sufletului, dacă în adevăr ai primit de pe la Constantin ori Tagányi, ei întortochezi lucrul, venind în public cu o infamie, de care până acum nime nu te-a ținut capabil.

Ai zis, că am fost tot în calcăiele lui Tagányi 2 săptămâni, am frecat cu raul tot malterul cafenelei din Gurahonț așteptând pe Tagányi.

Iată, că ți-ai arătat înaintea lumii cinstea și armele cu cari ești deprins a lupta, crezând poate, că toți sunt prosti ori nebuni se crează de silă aceia ce spui D-ta; ori — ceia ce e mai probabil — ți-ai pierdut tot simțul de pudoare.

Adevărul este, că eu în genere la ospătărie nu umblu, ei numai foarte rar, când la țerguri, ori alte ocazii convin cu înțelegința din jur în timpul campaniei electorale în special, nici odinioară nu mi-am pus piciorul în cafenea și nici la casină n'am fost doar nici odată. Aceasta o știe tot publicul din Gurahonț și nici Mera nu va putea în veșt dovedi contrariul. Afirmățiunile sale, rămân deci pentru totdeauna niște calamități ordinare.

Zice apoi, că am rugat pe domnul din Gurahonț să roage pe Tagányi să-mi dea bani. Dacă i-am rugat, domnul din Gurahonț, cari i-ar fi spus, vor fi atât de onorabili și cavaleri să și stea cu mine de față. Și provoc publice pe I. Mera să mi-și numească. Până atunci afirmațiunea sa rămâne — și pe veșt va rămănea — o infamie nedeamnă de haina ce o poartă.

Dar mai departe. Vedenți noi se arată în mintea sa turburată, ori rancora și patima iau îndrăzneala desperată în inima sa neagră, când are teupel a susținea: „Dacă văzuși, că nu te iau domni în seamă, mergeși ca plouat în tabăra lui Sombati, de să făcără protestări în contra alegerii lui Sombati.”

Ce am făcut eu o știe cercul întreg, numai cei orbi cu sufletul nu o pot vedea. Aici însă ca cel mai competent e deputatul Dr. Sombati, care în meritul lucrului a pus la dispoziție epistola ce urmează mai jos și din cuprinsul căreia marele public va putea în de-ajuns judeca fondul moral alui I. Mera.*

D-sa se mai laudă, că numai cu deputați naționali au votat. Dar înainte cu 18 ani când a candidat cu program național actualul vicar episcopesc P. C. Sa dl V.

* Epistola ni-s'a trimis în original și ea este un drept și meritat omagiu bravului preot Magier, pe care de altfel toți oșii îl cunoșo știu că e un preot distins, un caracter firm și sincer naționalist.

Redacția.

Mangra, cu el a ținut dl Mera? Și de 18 ani, de când n'au mai fost candidați naționali, nu s'a imbulzit oare pe la toate tâmbălele de alegeri unde auzea că se capătă mănăre și beaură?

Dar I. Mera recurge și la o „găscieft” — apucătură când zice că mi „ciudă” pe el, că nu mai așulțat să „nu aleg” de protopop pe I. Groza. Adeck vezi Doamne, el, Mera a „ales”. Ce importanță își dă omul, care nici barem membru în sinodul protopresbiterial n'a fost ordinar ci ad-hoc. El caută a se insicua totuși, cercând un modru de *captatio benevolentiae*.

Nu dle Mera, ru mi-e „ciudă” pentru că ai „ales” pe actualul protopop, căci nu d-ta l-ai ales, ci majoritatea și încrederea tractului și eu care am părtinit din convingere pe un vechiu amic și coleg al meu cu ceialalt aderenți sinceri, ne-am supus cu loialitate votului majorității și am ridicat atât noi cât și C. Lazar pâlăria înaintea membrilor cari au umblat pe cale onestă și bărbătească și eu din partam pe astfel de oameni îi știu stima. — dar dl Mera, să ți-o spun verde, mi rărez pe oamenii fără caracter. Acei ce înoată în 2 luntri, cu scopul să profiteze ori de ce rezultat ar urma.

D-ta în prezența mea și ai dat mâna și parola lui C. Lazar și l-ai încurajat, ear în urmă l-ai sedus. Poftim obraz de bărbat! Ioan Mera vine să judece trecutul meu politic, ca să justifice pe al său și zice, că acum 3 ani am strigat după dînsul, că nu m'au ales pe mine de membru municipal, ci au ales pe alte fețe înțelepte cari i-au mântuit de un drum dela Murș-Madrizești, după cum ar fi venit nu știu ce poruncă.

Mărturisesc că nu știu ce e mai mare aie, prostia, răutatea ori minciuna. Fapt e că drumul vicinal tot vicinal a rămas, n'a trecut în administrația comitatului, ci e o sabire a e, că floare comună îl face relativ în hotarul teritorului său. Ear cu alegerea membrilor dl Mera și-a făcut gloria, că a făcut să cadă lista națională numai cu că teva voturi și astfel a căzut în comitat un bărbat ca avocatul din Arad P. Truța. I. Mera mi-a spus că nu primește atunci lista națională pentru preotul G. Costina, că nu-ți convine din convingere (mai bine zis din ură), în urmă însă totuși numai pentru Costina a votat dintre cei 3 membri naționali, ear contra dlui Truța și a mea a luptat cu ultima autoritate ce a mai avut și pe care și a pătat-o atunci formal.

Că poporul a fost persecutat e drept, dar nu numai credincioșii nici din Zeldis și Satoră, pentru-că au ținut cu mine, ci și toate celelalte comune din cerc cari au votat cu lista națională. Depe aceia prigoni s'au scris la timpul său în ziaristică și pe la comitat, ca persecuțiunile au trebuit să înceteze.

I. Mera nu se rușinează a înșela opiniunea publică cu lucruri false, numai ca lumea să creadă că mai sunt și alți oameni negri. Afirmă, că ne-am împăcat cu domnia ca să nu ne mai persecute, dând loc de ștrec peste pământuri, că în urmă eu să trag folos.

Alegerea de membri a fost în 1898 ear cauza cu ștrecul (linia ferată) în 1894 deci cu 4 ani înainte.

Unul om onest trebuie să-ți roșească fața de un așa neadevăr grosolan.

Cum am tranșat eu cu oamenii mei din Satoră și Zeldis chestiunea liniei ferată cu firma Deutsch, n'am să o judec eu. Să-mi spuși însă d-le Mera mai auzita d-ta să se fi plătit unde va 18 stânjeni de pământ cum e a nostru cu 15 coroane anual? Apoi poști dumneata nega că pentru niște micș areale năsipose a comunelor n'am esperat un preț înăscit de folosință din care s'au renovat și ajustat conform prezentării de astăzi școala din Satoră și biserica din Zeldis?

Dar ce ai făcut dumneata cinstite dle când ai tranșat în Honțșor chestia drumului de fer? Arată fapte, cu ce ți-ai ajutat biserica și școala? Cu ce? Biserica din Honțșor, care abia va mai fi având pereche de slabă în diecesă, se surpă și din toate părțile sufă vântul în interiorul ei! Școala? Din departare se vede că e subadministrația D-tale! Făcut-ai ceva pentru ea din 1864 decând te ai pomenit „naționalist infocat”? Ai făcut îți spun eu ce!

Înainte cu 4 ani, când și satul s'a rușinat de starea ei, fostul jude și episcop I. Aslău s'a conșeles cu înreaga comună, ca să repartizeze bani, ca să o acoperă cu țiglă. Încă și maestrul au tocmit și le a dat arvună, fiind toată comuna învoită — D-ta însă nu te-ai învoit, ci ai zădărnicit un lucru nobil a filor sufletești. De ce? D-ta vei fi știind mai bine! Dacă nu vorbeșc adevărul, desmintește-mă cu fostul jude și episcop I. Aslău!

Învățătorii în Honțșor au rolul serviciilor tocmit și plătiți lunar, că se periclitează și soarta școalelor din jur, că dacă în Honțșor se tocmeșc învățătorii pe simbric cu luna, de ce nu și în alt loc? — zic celelalte sate. Și de ce așa oare? Pentru-că din cult în primul rând numai de birul său să îngrijește, ear învățătorii numere pe stele ori fluere în buze! Învățătorii toți cari au fugit de-acolo în anii din urmă, să mă desmintească, cu Mera la olaltă dacă nu grăesc adevăr!

În Gurahonț școala se surpă, deși fond de edificare i-au creat bieții oameni din sărăcia lor și au pregătit într'un rind chiar și piatra de zidit, dar n'a fost conducere. Astăzi apunerea școalei confessionale e numai chestiune de timp. Individualitatea cinstului învățător German o mai susține și când acesta nu va mai fi, școala confessională încă nu va mai exista, ci numai cea de stat. Dece Dumnezeu ca temerile mele să nu se împlinească, dar e trist că deja se prevăd.

Dar ce te privește pe d-ta dle Mera toate aceste? Așa I că nu te priveșc, că te-ai căpătuț ca nabab, aflând ca om practic multe paravane, dintre cari cel mai rentabil a fost cu d'alde „naționalist infocat”. Astăzi ca un atare nu-ți permis să te atingă nime, ci să te laude și când păcătuști! Cine îți turbură socoala îl improști cu imală și îl aruncă cu noroi, căci da dispui de o greutate — proastă.

Poftim! Sunt aici. Dinaintea infamiilor și a terorizării numai lași reced. Viața mea publică națională și pastorală o poști și d-ta și b-jiniile mutre oculte de pe la spate, ce îți încurajează ineptiile ridicule, să o scormoniți după plac, dar numai pe baza adevărului și cu fapte dovedite, nu cu blasfemii, calomii și infamii, cari te vor latina și mai mult și te vor negri și mai tare, că înzadar îți vei înrola un legheon de săpunitori, că din negru tot nu te vor face alb. Și poști tot șpenșă proverbul reprodus de mine în nrul 210 a. tr.: *Wieder Schelm ist, so denkt er!*

Traian I. Magier,
preot.

CONVOCARE.

Adunarea învățătorilor din despășământul Oraviței, diecesa Caransebeșului se convoacă prin aceasta pe Joi, 14/29 Februarie 1902 la 9 ore în școala confessională română din Oravița-rom. pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Învățătorul G. Jian ține o prelegere din religione.
2. Citirea circularului comitetului central.
3. Restaurarea biroului pe an. 1901/2.
4. Indigetări la compunerea planului de învățământ de inv. G. Dragoescu.
5. Revisia planului de învățământ, stabilirea unui proiect de împărțirea orelor și aprecierea legendarului de St. Alexandru.
6. Incasarea taxelor restante.
7. Propunerii.

Oravița-mont., în 10/23 Febr. 1902.

Nicolae Băias,
secretar.

I. Trăilă,
președinte.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Pentru masa studenților dela gimnaziul nostru român gr.-or. din Brad, su binevoit a contribui și următorii m. st. domni:

Simion Dragomir, notar în Gura-sada 20 cor; Iosif Petroviciu, comerciant Dobra 5. cor; Lazar Arpad, deputat dietal Dobra 5 cor; Lazar Vraciu, comptabil Dobra 2 cor; Iosif Morariu, protopresbiter gr.-or. Dobra 5 cor. suma 37 cor. mult st. d. Mariora și Rosalia Drimba din Tobolciu (Vizesgyám) cottul Bihorului, au binevoit a colecta și a trimite suma de 13 coroane.

Primească binevoitorii dăruitori cea mai viuă mulțumită!

Direcțiunea gimnaziului rom. gr.-or.

Brad, 8 Februarie n. 1902.

Georgiu Părău,
dir. gimnasa.

Ședință sgomotoasă în Dietă.

În ședința de ieri (Joi) a Dietei maghiare kossuthistul Komjáthy și Visontay au interpelat în afacerea arhiducelui Francisc Ferdinand, care n'a dus cu sine la Petersburg nici un Ungur. Îndeosebi Komjáthy a vorbit așa de aspru, că președintele a trebuit să-l admoniteze. Între altele Komjáthy a zis:

"Trebuie lămurit domnului acesta (arhiducele) că simplu dreptul de moștenire încă nu l face rege ungar. Întâiu trebuie să jure pe constituția țării. Va fi bine să i se spună domnului lucrul acesta, precum să i se spună că deși din Bula de aur s'a șters articolul privind la dreptul poporului să îsgonească de pe tron pe regele care dă pricina, dacă totuși dă prilej la asta, nu va fi bine să se încredă."

Și așa mai departe, tot pe tonul acesta au vorbit cei doi kossuthiști.

Li-a răspuns Széll, aprobat fiind de majoritate.

NOUTĂȚI.

ABAD, 14 Februarie n. 1902.

Din cauza sfintei sârbători de mâne, numărul proximal foii noastre va apărea numai luni la amezi.

Bal la Curtea. În noul palat regal din Buda M. Sa Monarchul a dat la 11 c. un mare și strălucit bal, la care au fost invitați membrii celor două corpuri legislative: Dieta și Casa magnatilor, o mulțime de aristocrați și înalți slujbași de stat, precum și fruntașii comerțului, industriei și artel, precum și membrii conuțatilor din capitală. La cerce, între alții M. Sa a distins și pe doi oficiali din România, cu cari a vorbit mai multă vreme.

În bilien La 21 Martie P. S. Sa Episcopul Pavel al Oradei-Mare își va serba jubileul de 50 ani de când a fost sfințit preot. În toată diocesa gr.-catolică a Oradei-Mare se fac mari pregătiri pentru serbarea jubileului generosului prelat și mecenat.

Alegere. Rămânând vacant scaunul de deputat în Zsár-bek ét (c. Nitra), deoarece alesul Rakovszky a primit al-gerea în alt cerc, Marti s'a făcut alegere nouă. A rezultat tot un candidat al partidului popular, Major Ferencz care a intrunt 922 voturi față de 702 voturi date candidaturii liber-l Rudny.

† Dr. L. Marcu. Citim în „Drapelul“: La încheierea foii aflăm, că tinărul avocat din Lugoj Dr. Liviu Marcu, a încetat din viață, după lungi și grele suferințe, testând întreaga sa avere, (aproape 100,000 cor.) pentru înființarea unui alumneu român lângă gimnasiul de stat din Lugoj.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Tot din Săcele. — sub acest titlu s'a publicat în numărul 3 de Duminică a săptămii noastre o corespondență. Autorul ei a surprins buna credință a redacției, lovind în dl Romulus Verzea, cunoscut personal al primului nostru redactor și care este considerat ca unul dintre cei mai solizi și corecți preoți ai arhidiecesei. Regretând incidentul, ne grăbim a transmite dlui Romulus Verzea expresiunea stimei și considerațiunii ce-i păstrăm.

Morbul fiului lui Roosevelt După știrile sosite din N. w. York tinărul Roosevelt este pe moarte. Drul Cortelyou a dat Joi următorul buletin: „Aprinderea de plomâni a trecut dela plămâna stângă și la cea dreaptă. El are căldură mai mare, bătărea pulsatilă și este mai tare și răsunărea mai slabă. Încă nu și a pierdut conștiința, dar este foarte slab, pentru a vorbi“. Președintele republicii s'ă întruna la patul fiului său. Agenția: „N. w. York Journal“ scrie, că principele Henric al Germaniei și-a amânat visita în America.

Petreceeri. La 2/15 corul vocal din Nereu aranjează concert piesă teatrală și dans. S' va preda: „Noaptea Sfântului Georg“ — vodevil de Alexi.

— Corpul învățătoresc din Tilișca aranjează producțiune musicală teatrală și joc, tot în ziua de 2/15 Februarie.

POSTA REDACȚIUNII.

Zermești. Peste vre-o două săptămâni, când va fi loc.

F. B. Sasca-Montană. S'a primit.

Chizu îndată ce va fi loc.

Pecica. Afacerea fiind în deliberarea consistoriului, să așteptăm încă. Apoi dacă vi se pare că la Consis. or merge încet, urgențați printr'o cerere.

U. Pecica. Raportul despre acea scenă dela casina e scris prea violent. Ș'apoi lumea de acolo și așa știe, ear pentru publicul mare nu știm la ce s'ar folosi ventilarea unui scandal de asemenea natură.

Fenlac. N-rul viitor.

I. P. Miersig. Îndată ce va fi loc.

T. D. Toracul-mic: 1. Scrie numai atât: „Onor R.-d. Semănătorul București. Românii“. 2. „Aibina“, tot în București 3 Da, poate.

St. Chiș. Covasina. Ca puțină îndreptare, se vor publica.

A. M. Valcani. Adresa: ză to la „Tipografa Sibiu“ și cere cartea dlui Ilio Depp, inginer.

V. Ciorbea. 1. Greutatea porumbului depinde dela calitate; 2. Prețul în România se schimbă adesea dintr'o săptămână în alta; 3. Nu șpai că de unde scootind vrei să știi taxa; 4 Pe un wagon marg 100 m. m.

Gr. Roman, Laschia. Ceea ce vrei să faci, este înușabil. R-gretăm că n'avem să-ți trimitem o asemenea carte. Adresa: ză-te însă dlui Samu, secretar la Asociație, Sibiu.

I. Ieremia M. Îndată ce va fi loc.

I. Arz. Lugoj. „Ea doarme“... Nu est: destul de bună. Încercă încă și vei reuși.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 13 Februarie. Face mare surprindere și senzație publicarea acului de alianță ce s'a încheiat între Englitera și Japonia. Alianța aceasta are ca țintă a pune stăvilă euceririlor rusești în China.

Petersburg, 12 Februarie. După dorința Țarului, arhiducele Francisc Ferdinand și-a amânat plecarea pentru orele 3, ca să poată astfel lua parte la prânzul ce s'a dat în onoarea lui la curte în cerc restrins familiar. Nainte de amezi, arhiducele a vizitat comorile din palatul Eremitagiu.

La balul de ieri seara arhiducele era în uniforma de colonel de dragoni și cuadrilul l'a dansat cu Imperăteasa ear cotilionul cu marea ducesă Maria Pavlovna.

La gară a fost petrecut de Țar și de marii duc, precum și de corpul diplomatic, ministri, ofițeri și înalți dignitari. Onorurile li a făcut o companie din regimentul Preobasensky. Despărțirea a fost foarte prietenoasă. Tânărul Varșovia arhiducele este îns țin de o suită rusească și de maiorul Müller, atașat austro-ungar. La Varșovia autoritățile îl vor întâmpina și saluta.

PARTEA ECONOMICĂ.

Prețul spiritului în Arad, 13 Februarie.

Spirit rafinat, vânzare mare . 118.—
mică . 120.—
brut vânzare mare . 116.—
mică . 119.—
100 chilograms bohot uscat . 12.80.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta
50 chlgr. grâu pe Aprilie cor. 9.66—9.67
săcară pe Aprilie . 8.01—8.02
ovăș pe Aprilie . 7.66—7.67
porumb pe Maiu . 5.35—5.36
grâu pe Octomvrie . 8.46—8.47

Prețul grânelor înmagazinate (per 50 chlgr.)
Grâu arg. de Tisza (greut. 76) c. 9.30—9.50
" " Banat (greut. 77) . 9.40—9.65
" " " (greut. 76) . 9.20—9.40

Vremea.
După știrile institutului meteorologic din Budapesta se poate aștepta vreme friguroasă, ear în unele părți umzeală multă.

Red. respons. Ioan Russ și Știrianu.
Editor Aurel Popovici Barciannu.

„MUREȘANUL“
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII IN M.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad. scrieri nefrancațe nu se primesc

CONVOCARE.

luat și el cuvântul infierează cu Rutenii,

Onorații acționari ai institutului de credit și economii „Mureșanul“ sunt convocați prin aceasta la a

IV-a adunare generală ordinară,

ținând la M.-Radna, în 2 Martie n. 1902, la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcțiunei.
  2. Raportul comitetului de supraveghiere.
  3. Censurarea socoților, staverirea contului bilanțului și celui a profitului și perderei.
  4. Decidere asupra propunerilor direcțiunei și în special asupra împărțirii profitului curat al anului de gestiune 1901.
  5. Deciderea asupra absolutului direcțiunei și al comitetului de supraveghere pentru anul de gestiune 1901.
  6. Alegerea alor 5 membri în comitetul de supraveghiere pe 3 ani.
  7. Alegerea alor 15 membri în consiliul de cenzori, pe un period de 3 ani.
  8. Eventuale propunerii conformate statutelor.
- M.-Radna, 25 Ianuarie n. 1902.

708 1—1

In numele direcțiunii:
V. Beleş m. p. președinte.

Nota. On. acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, sunt rugați a-și depune acțiile la cassa institutului până la deschiderea adunării generale.

Activa	Contul Bilanțului.	Pasiva	
	Cor. fl.	Cor. fl.	
Cassa în numărar	1.312.39	Capital social	80.000
Escompt	191.753	Depunerii spre fructificare	105.671.49
Cambii cu acop.		Reescompt	86.654
hipotecară	256.454	Fond de rezervă	4.482.60
Credite hipotecare	8.087	Dividendă neridicată	168
Credite personale	13.700	Deposit de cassă	268.74
Lombard	5.938	Interese transitoare	1.953.90
Mobilier	598	Profit curat	8.270.29
după amortisare			
de 10%	59.80		
Spese de fondare	477.86		
după amortisare			
pe jumătate	238.93		
Diverse conturi debitoare	1.200		
	287.468.52		287.468.52

Perderi	Contul Perdere și Profit.	Profit	
	Coroane fl.	Cor. fl.	
Interese:		Interese:	
de depunerii	4.829.72	de escompt	23.482.19
de reescompt	4.943.40	" credit hiotecar	706.02
la fondul de rezervă	213.46	" credit personal	1.472.59
	9.986.58	" lombard	523.68
Contribuțiune și dare	2.012.55	" cont-curent	53.71
Dare după depunerii	479.96		
Competințe de timbru	53.16		
Spese: porto, provisiuni, remunerațiuni	939.90		
Salare: marce de presență, chirie	4.197.02		
Amortisări:			
din mobilier	59.80		
din spese de fondare	238.93		
Profit curat	8.270.29		
	26.238.19		26.238.19

M.-Radna, în 31 Decemvrie 1901.

Ioan Tuducescu m. p., direct. executiv. Nicolae Moldovan, comptabil.

Membrii în direcțiune:

P. Milovan m. p. Dr. A. Halic m. p. Vasille Beleş m. p. președinte.
C. Paulcescu m. p. Dr. A. Marta m. p. M. Suoiu m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Le-am examinat și le-am aflat corecte.

M.-Radna, în 9 Februarie 1902.

Gr. Marienescu m. p. Iosif Vuculescu m. p. Sava Raicu m. p. președinte.
P. Popovici m. p.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ARAD.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA“, prin aceasta se invită conform §. 17 din statute la a

XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad, la 2 Martie 1902 st. nou la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (strada Archiducele Iosif Nr. 2.)

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.
3. Alegerea a 2 membri în direcțiune.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiat în sensul §. 22 al statutelor, sunt rugați a și depune acțiile, eventual dovezile de plenipotență la cassa institutului, sau la institutele de credit și economii «Albina», «Timișiana», «Bihoreana» și «Oraviana» cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, în 10 Februarie 1902.

Direcțiunea institutului.

Activa		Contul Bilanțului.		Pasiva	
	Cor.	fl.		Cor.	fl.
Cassa în număr	84.624	13	Capital social:		
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	4.189	86	3.000 acțiuni à Cor. 200	600.000	
Cambii	3.811.146	52	Fondul de rezervă al acționarilor	311.101	85
Imprumuturi hipotecare	711.380	—	Fondul de pensie al funcționarilor	50.197	99
Avansuri pe efecte publice	96.621	—	Depuneri spre fructificare	3.200.053	07
Efecte publice	40.750	—	Depozite de cassă	19.754	73
Credite de cont-curent	73.251	28	Reescont	766.221	40
Casa institut. și alte realități de vânzare	247.806	57	Dividendă neridicată	896	—
Mobilier	Cor. 8.878.44	—	Diverse conturi creditoare	2.755	10
după amortisare	„ 887.84	60	Contribuție nesolvită după interesele depunerilor pe al II. semestru	8.251	03
Diverse conturi debitoare	4.695	35	Inter. transitoare anticipate	43.600	—
Interese transitoare restante	20.645	46	Profit transpus	Cor. 9.210.77	—
			Profit net	„ 91.058.83	100.269 60
	5.103.100	77		5.103.100	77

Debit		Contul Profitului și Perderilor.		Credit	
	Cor.	fl.		Cor.	fl.
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	160.127	96	de la cambii	291.782	84
„ reescont	31.148	01	„ împrumuturi hipotecare	58.866	41
Spese:			„ avansuri pe efecte	5.171	19
imprimare, registre, tipărituri, lemne,			„ cont curent	1.458	77
lumină, diverse	10.667	85	„ efecte proprii	2.463	80
Porto	4.807	59	Chiria și alte arenzi	6.844	85
Contribuție directă	Cor. 20.539.72	—	Provisiuni	8.830	48
10% dare la interes.			Profit transpus	9.210	77
de depunerilor	„ 16.130.67	39			
Competință de timbru	267	12			
Salare	31.007	82			
Bani de cuartir	6.774	93			
Chirie	2.000	—			
Amortisare din mobilier	887	84			
Profit transpus	Cor. 9.210.77	—			
Profit net	„ 91.058.83	100.269 60			
	384.629	11		384.629	11

Arad, 31 Decembrie 1901.

Oncu m. p.,
director executiv.

Direcțiunea:

Mihailu Veliciu m. p.,
președinte.

Răicu m. p.,
secretar.

Petru Truția m. p.

V. Mangra m. p.

R. Clorogariu m. p.

Dr. Nicolau Clacian m. p.

Dr. Aurel Demian m. p.

I. Papp m. p.

Trăian Vașianu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Arad, 12 Februarie 1902.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Sever Iaprawnic m. p.

George Popoviciu m. p.

George Feier m. p., președinte.

Nic. Marcu m. p.

Paul Milovan m. p.